

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము
ముప్పుది ఏడవ అధ్యాయము

తొలిపలుకులు

శ్రీ సాయ జీవితము మిగుల పావనమయినది. వారి నిత్యకృత్యములు ధన్యములు. వారి పద్ధతులు, చర్యలు వర్ణింపబడిని. కొన్ని సమయములందు వారు బ్రహ్మసందముతో మైమరచెడివారు. మరికొన్ని సమయములందాత్మజ్ఞానముతో తృప్తి పొందెడివాడు. ఒక్కాక్కప్పుడన్ని పనులను నెరవేర్పుచు ఎట్టి సంబంధము లేసట్లుండెడివారు. ఒక్కాక్కప్పుడేమియు చేయసట్లు గన్నించినప్పటికి వారు సోమరిగాని, నిద్రితులుగా గాని, కనిపించెడువారు.

వారు సముద్రము వలె శాంతముగా తొణికక యుండినట్లు కనిపించినను వారి గాంభీర్యము, లోతు కానరాని. వర్షానాతీతమయిన వారి నైజము తల్లులవలె చూచుకొనెడివారు. వారి శాశ్వతాస్థలిత బ్రహ్మచర్యము అందరెరిగినది. వారి సాంగత్యమున మనకు కలిగిన జ్ఞానము మనము మరణించు వరకు నిలుచుగాక!

ఎల్లప్పుడు హృదయపూర్వకమగు భక్తితో వారి పాదములకు సేవ చేసేదముగాక. వారిని సకల జీవకోటి యందు చూచెదము గాక! వారి నామము నెల్లప్పుడు ప్రేమించెదముగాక.

వేదాంత సంబంధమైన దీర్ఘపన్యాసము చేసిన పిమ్మట హేమాండ్యపంతు చావడి యుత్సువమును వర్ణించుటకు మొదలిడెను.

చావడి ఉత్సువము

బాబా శయనశాల ఇదివరకే వర్ణించితిని. వారు ఒకనాడు మసీదులోను, జంకొకనాడు శయనశాల వరకే నిద్రించుండిరి. మసీదుకు దగ్గరలోనే చావడి రెండు గదులతో నుండెడిది. బాబా మహా సమాధి చెందువరకు ఒక రోజు మసీదులో, జంకొరోజు చావడిలో నిద్రించుచుండిరి. 1909 డిసెంబరు 10వ తేదీ నుండి చావడిలో భక్తులు పూజా హరతులు జరుపమొదలిడిరి.

వారి కట్టముచే దీనినే యిప్పుడు వర్ణింతుము. చావడిలో నిద్రించు సమయమురాగా భక్తులు మసీదులో గుని ఉకూడి కొంతసేపు మండపములో భజన చేసెడివారు. భజన బృందము వెనుక రథము, కుడైవైపు తులసీ బృందావనమును, ముందర బాబా - వీని మధ్య భజన జరుగుచుండెను. భజన యందు ప్రీతిగల పురుషులు, స్త్రీలు సరియైన కాలమునకు వచ్చుచుండిరి.

కొందరు తాళములు, చిరతలు, మృదంగము, కంజిరా. మదైలలు పట్టుకొని భజన చేయుచుండెడివారు. సూదంటురాయివలె సాయబాబా భక్తులందరిని తమ వద్దకు శంకుకొనెడివారు. బయట బహిరంగ స్థలములో కొందరు దివిటీలు సరిచేయుచుండిరి. కొందరు పల్లకి నలంకరించుచుండిరి. కొందరు బెత్తములను చేత ధరించి ‘శ్రీ

సాయినాథ మహారాజ్ కీ జయ్' యని కేకలు వేయుచుండిరి.

మనీదు మూలలు తోరణములతో నలంకరించుచుండిరి. మనీదు చుట్టూ దీపముల వరుసలు కాంతిని వెదజల్లుచుండెను. అప్పుడు తాత్యా పాటీలు కొంతమందిని వెంటబెట్టుకొని వచ్చి బాబాను మామా యని పిలిచెడివారు. నిజముగ వారి బాంధవ్యము ఏమిక్కెలి సన్నిహితమైనది.

బాబా శరీరము పై మామూలు కఫనీ వేసికొని చంకలో సటకా పెట్టుకొని, చిలువును, పొగాకును తీసికొని పైన ఉత్తరీయము వేసుకొని, బయలుదేరుటకు సిద్ధపదుచుండిరి. పిమ్మట తాత్యా జలతారు శెల్లాను బాబా ఒడల్పిపై వేసెడివాడరు. అటు పిమ్మట బాబా తన కుడి చేతితో మందుచున్న దీపము నార్పి, చావడికి బయలుదేరెడివారు.

అన్ని వాయిద్యములు మొగడివి; మాతాబా మందు సామానులనేక రంగులు ప్రదర్శించుచు కాలెడివి. పురుషులు, స్త్రీలు బాబా నామము పాడుచు మృదంగము వీణల సహాయముతో భజన చేయుచు ఉత్సవములో నడుచుచుండిరి. కొందరు సంతసముతో నాట్యమాడుచుండిరి. కొందరు జెండాలను చేతబట్టుకొనుచుండిరి.

బాబా మనీదు మెట్లపైకి భూల్మారులు 'శ్రీ సాయినాథ మహారాజ్ కీ జయ్' అని కేకలు పెట్టుచుండిరి. బాబా కిరుప్రక్కల చామరులు మొదలగునవి పట్టుకొని విసురుచుండిరి. మార్గమంతయు అడుగులకు మడుగులు పరచెడువారు. వాన్నిపై బాబా భక్తుల కేలూతతో నడుచెడువాడు.

తాత్యా యెడమచేతిని మహాళ్పతి కుడిచేతిని, బాపు సాహేబు జోగ్ శిరస్సుపై భత్తమును పట్టుకొనెడివారు. ఈ ప్రకారముగా బాబా చావడికి పంచమగుచుండెను. బాగుగాను, పూర్తిగాను నలంకరించిన ఎత్త గుట్టము శ్యామాకట్ట దారి తీయుచుండెను. దాని వెనుక పాడెడువారు, భజన చేయువారు. వాయిద్య నామ స్వరణతోను ఆకాశము బ్ధదలగునటుల మార్పుమొగుచుండెను. ఈ మాదిరిగ శోభయాత్ర మనీదు మూల చేరుసరికి ఉత్సవములో పాల్గొను వారందరు ఆనందించుచుండిరి.

ఈ మూలకు వచ్చునరికి బాబా చావడి వైపు ముఖము పెట్టి నిలచి యొక విచిత్రమైన ప్రకాశముతో వెలిగడివారు. వారి ముఖము ఉదయ సంధ్యవలె లేదా బాలభానుని వలె ప్రకాశించుచుండెను. అపట బాబా ఉత్తరమువైపు ముఖమువైపు కేంద్రికరించబెట్టి కేంద్రికరించిన మనస్సుతో నిలిచెడివారు. వారెవరినో పిలుచునటుల గనిపించెడిది.

సమస్త వాయిద్యములు మొగించుచున్నప్పుడు బాబా తన కుడిచేతిని క్రిందకు మీదకు ఆడించెడివారు. అట్టి సమయమున కాకా సాహేబు దీక్షిత్ ముందుకు వచ్చి, ఒక వెండిపశ్చేములో పుప్పులు, గులాల్ పొడిని దీసికొని బాబా పై పెక్కుసార్లు చల్లుచుండిరి. అట్టి సమయమందు సంగీత వాయిద్యములు వాని శక్తి కొలది ధ్వనించుచుండెను.

బాబా ముఖము స్థిరమైన ద్విగుణకృత ప్రకాశమును మనసారా గ్రోలుచుండిరి. ఆ దృశ్యమును ఆ శోభను వర్ణించుటకు మాటలు చాలపు. ఒక్కక్కప్పుడానందమును భరించలేక మహాళ్పతి దేవత ఆవేశించిన వానివలె

నృత్యము చేయువాడు. చేతిలో లాంతరు పట్టుకొని తాత్యా పాటీలు బాబాకు ఎడమ ప్రక్క నదుచుచుండెను.

భక్త మహాళ్సుపతి కుడివైపు నడుచుచు బాబా శెల్లా అంచును పట్టుకొనెడివారు. ఆ ఉత్సవమెంతో రమణీయముగా నుండిడిది. వారి భక్తి చెప్పునలవికానిది. ఈ పట్లకీ ఉత్సవమును చూచుటకు పురుషులు, స్త్రీలు, ధనికులు, ఉ ఎదవారు గుమిగూడు చుండిరి. బాబా నెమ్మదిగా నడుచుచుండెను. వాతావరణమంతయ ఆనందపూరిత్తువై యుండగా శోభాయాత్ర చావడి చేరుచుండెను.

ఆ దృశ్యము, ఆ కాలము గడచిపోయినవి. ప్రస్తుతముగాని, ఇక ముందుగాని ఆ దృశ్యమును కనలేము. ఐనను ఆ దృశ్యమును జ్ఞాప్తికి దెచ్చుకొని భావన చేసినచో మనస్సుకు శాంతి, తృప్తి కలుగును.

చావడి బాగుగా నలంకరించుచుండిరి. దానిని తెల్లని పై కప్పుతోను, నిలుపుట్టదము లతోను, అనేక రంగుల దీపములతోను వ్రేలాడగట్టిన గాజు బుట్టేలతోను అలంకరించుచుండిరి. చావడి చేరగానే తాత్యా ముందు ప్రవేశించి ఒక ఆసనము వేసి బాలీసును వేయి విధముల పూజించుచుండిరి. బాబా తలపై

తురాయి కిరీటమును బెట్టి, పువ్వుల మాలలు వేసి, మెడలో నగలు వేయుచుండిరి.

ముఖమునకు కస్తూరి నామమును, మధ్యమును బోట్టును పెట్టి మనస్సుట్రిగా బాబా వైపు హృదయానందకరముగా జూచెడివారు. తలపై కిరీటము అప్పుడప్పుడు తీయుచుండిడివారు. బాబా పరియంతరగమును గ్రహించి వారి కొరికలకు లొంగి యుండిడివారు. వారు చేయుదానికి అభ్యంతర పెట్టువారు కారు. ఈ అలంకారముతో బాబా ఏ ఉక్కెలి సుందరముగా గనుపించుచుండిరి.

నానాసాహాబు నిమోంకర్ గిరున తిరుగు కుచ్చుల భుతమును పట్టుకొనుచుండెను. బాబా సాహాబు జోగ్ యొక వెండి పఛ్చాములో బాబా పాదములు కడిగి, అర్థయాద్యములనర్చించి చేతులకు గంధము పూసి, తాంబూలము నిచ్చుచుండెను. బాబా గద్దెపై కూర్చొనియుండగా తాత్యా మొదలగు భక్తులు వారి పాదములకు నమస్కరించుచుండిరి.

బాలీసుపై ఆనుకొని బాబా కూర్చొని యుండగా భక్తులు ఇరువైపుల చామరములతోను, విసన కట్టలతోను వి సురుచుండిరి. అప్పుడు శ్యామా చిలుమును తయారుచేసి, తాత్యాకు ఇవ్వగా నతడొక పీల్చు పీల్చి బాబాకిచ్చుచుండెను. బాబా పీల్చిన పిమ్మట భక్త మహాళ్సుకు ఇచ్చెదువారు. తదుపరి ఇతరులకు లభించు చుండెను.

జడమగు చిలుము ధన్యవైనది. మొట్టమొదట అది యనేక తప: పరీక్షల కాగవలసివచ్చెను. కుమ్మరులు దానిని త్రోక్కుట, ఎండలో ఆరబెట్టుట, నిప్పులో కాల్పుట వంటివి సహించి తుదకు అది బాబా ముద్దుకు హస్త స్పర్శకు నోచుకున్నది. ఆ ఉత్సవము పూర్తి అయిన పిమ్మట భక్తులు పూలదండలను బాబా మెడలో వేసెడి వారు.

వాసన చూచుటకు పువ్వులు గుత్తులను చేతికిచ్చేవారు. బాబా నిర్వాయమోహము అభిమాన రాహిత్యముల

కవతారగమగుటచే ఆ అలంకరణములను గాని మరియాదలను గాని లెక్క పెట్టువారు కారు. భక్తులందు గల అనురాగముచే, వారి సంతుష్టి కోరకు వారి ఇష్టానుసారము చేయుటకు ఒప్పుకొనుచుండెను. ఆఖరుకు బాపూ సా హాబ్ జోగ్ సర్వ లాంఛనములతో హారతినిచ్చువాడు.

హారతి సమయమున బాజా భజంతీమేళములు స్వేచ్ఛగా వాయించువారు. హారతి ముగిసిన పిమ్మట భక్తులు ఆశీర్వాదములను పొంది బాబాకు నమస్కారించి ఒకరి తరువాత ఒకరు తమతమ ఇంద్రకు పోపుచుండిరి.

చిలువు, అత్తరు, పన్నీరు సమర్పించిన పిమ్మట తాత్యా యింటికి లేవగా, బాబా పేమతో నాతనితో నిట్టునును. “ నన్న కాపాడుము . నీకిష్టమున్నచో వెళ్ళము గాని రాత్రి ఒకసారి వచ్చి నా గూర్చి కనుగొనుచుండుము ”.

అట్లనే చేయుదనసుచు తాత్యా చావడి విడచి గృహమునకు పోపుచుండెను. బాబా తన పరుపును తానే అమర్చుకొనువారు. 50, 60 దుప్పట్లను ఒక దాన్నిపై నింకోకటి వేసి దాన్నిపై నిద్రించువారు.

మనము కూడా ఇప్పుడు విశిష్టించెదము. ఈ అధ్యాయమును ముగించక ముందు భక్తులకొక మనవి. ప్రతి రోజు రాత్రి నిద్రించుటకు ముందు సాయిబాబా వారి చావడి యుత్సువమును జ్ఞాపికి దెచ్చుకొనవలెను.

ఓ నమో శ్రీ సాయి నాథాయ
శాంతి: శాంతి: శాంతి:
ముప్పుది యేడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము
ముప్పుది ఎనిమిద అధ్యాయము

తొలిపలుకులు

ఓ సద్గురు సాయా! నీవు పావన మూర్తివి; ప్రపంచమంతటికీ ఆనందము కలుగజేసితివి, భక్తులకు మేలు కలుగజేసితివి. నీ పాదముల నాళ్యించిన వారి బాధలను తోలగించితివి. నిన్న శరణుజొచ్చిన వారిని ఉదార స్వభావుడగుటచే వారిని పోషించి రక్షించెదవు.

నీ భక్తుల కోరికల నెరవేర్చుటకు, వారికి మేలు చేయుట కొరకు నీవవతరించెదవు. పవిత్రాత్మయను ద్రవమును బ్రహ్మమనెడి అచ్చులో పోయగా దాని నుండి యోగులలో నలంకారమగు సాయి వెడలెను. ఈ సాయి ఆత్మారాముడే. స్వచ్ఛమైన దైవికానందమునకు వారు పుట్టినిల్లు. జీవితేచ్చులన్నియు పొందినవారై, వారు భక్తులను నిష్టారములను జేసి విముత్తులను జేసిరి.

బాబా వంట పౌత్ర

యుగయుగములకు శాస్త్రములు వేర్చేరు సాధనములను ఏర్పాటు చేసియున్నవి. కృత యుగములో తపస్సు, త్రైయుగములో జ్ఞానము, ద్వాపరయుగములో యజ్ఞము, కలియుగములో దానము చేయవలెనని శాస్త్రములు షోషించుచున్నవి. దానములన్నింటిలోకి అన్నదానమే శ్రేష్ఠమైనది. మధ్యహ్నము 12 గంటలకు భోజనము దొరకనిచే మనము చాలా బాధపడెదము. అట్టి పరిస్థితులలో నితర జీవులు కూడ అట్టే బాధపడును. ఈ విషయము తెలిసి ఎవరయితే బీదలకు, ఆకలితో నున్న వారికి భోజనము పెట్టేదరో వారే గొప్ప దాతలు.

త్రైయుగముల్లో ఇట్లు చెప్పుచున్నది “ అహారమే పరబ్రహ్మ స్వరూపము, అహారము నుండియే సమస్త జీవులు ఉద్భవించినవి. చచ్చిన పిమ్మటనవి తిరిగి అహారములో ప్రవేశించును ”:

మిట్ట మధ్యహ్నము మన యింటికెవ్వరైనా అతిథి వచ్చినచో, వారి నాహ్యానించి భోజనము పెట్టుట మన విధి. ఇతర దానములు అనగా ధనము, బట్టలు మొదలగు యిచ్చుచునప్పుడు కొంత విచక్షణ కావలెను. కాని ఆహార విషయములో నట్టి ఆలోచన యనమసరము.

మన యింటికి మిట్ట మధ్యహ్న మెవరు వచ్చినను వారికి మొట్టమొదట భోజనం పెట్టవలెను. కుంటి, గ్రుడ్డి, రోగిష్టలు వచ్చినచో వారికి మొట్టమొదట భోజనము పెట్టిన పిమ్మట అరోగ్యపంతులకు, అటుపిమ్మట మన బంధువులకు పెట్టవలెను. మంచిగా ఉన్నవారికి భోజనము పెట్టుటకంటే రోగులకు, చేతకానివారికి పెట్టుట ఎంతో శ్రేయస్కరము.

అన్నదానము లేకున్నచో నితర దానములు ప్రకాశించవు. ఎట్లన చంద్రుడు లేని సక్కత్రము వలె, పతకము లేని కంఠహారమువలె, పింఛము లేని కిరీటము వలె, కమలము లేని చెఱువువలె, భ్రక్తి లేని భజన వలె, కుంకుమ

బోట్టులేని పుణ్యస్తు⁹ వలె, బొంగురు కంఠము గలవాని పాటవలె, ఉప్పులేని మజ్జిగ వలె రుచించవు.

అన్ని వ్యంజనములకండే పప్పుచారు ఎట్లు ఎక్కువో అట్లే పుణ్యములలో అన్నదానమెక్కువ.

బాబా ఆహారము నెట్లు తయారుచేసి పంచి పెట్టుచుండెనో చూచెదము.

బాబా కొరకు చాలా తక్కువ భోజనము కావలసియుండెను. అదియు కొన్ని ఇంటనుండి భిక్షాటనము చేసి తెచ్చుకొనెడివారని ఇదివరకే తెలిసికొంటిమి. ఏనాడైనా అందరికి భోజనము పెట్టువలెనని బాబా నిశ్చయించుకో న్నచో మొదటి నుండి చివరివరకు కావలసిన ఏర్పాటులన్నియు వారే స్వయముగా చేసికొనెడి వారు.

ఈ విషయమై ఇతరుల్లాపై ఆధారపడలేదు. ఎవరికిని బాధ కలుగజేయలేదు. మొట్టమొదట బజారుకు వెళ్ళి ధ్యానము, పిండి, మసాలా దినసులు మొదలుగునవి అన్నియు నగదు ఇచ్చి కొనెడివారు. వారే విసురుచుండెడి వారు. మసీదు ముందున్న ఖాళీ స్థలములో మధ్యన పొయ్యిపెట్టి దాన్నిపై పెద్ద వంట పొత్రలో కొలత ప్రకారము నీళ్ళు పోసి పెట్టడివారు.

వారికి పెద్ద వంటపొత్రలు రెండు గలవు. ఒకటి పెద్దది, వందమందికి సరిపోవునది. రెండవది చిన్నది, 50 మందికి మాత్రము సరిపోవునది. ఒక్కొక్కప్పుడు చక్కెర పొంగలి వండేవారు. మరొకప్పుడు మాంసపు పలావ్ వండెడి వారు. ఒక్కప్పుడు పప్పుచారు ఉడుకుతున్నప్పుడు గోధుమ పిండి బిళ్ళులు నందులోనికి వదిలేవారు.

మసాలా వస్తువులను చక్కగా సూరి దానిని వంటపొత్రలో వేసేవారు. పదార్థములు చాల రుచిగా నుండుటకెంత శ్రమ తీసికొనవలనో అంత శ్రమను పడుచుండెడివారు. అప్పుడప్పుడు అంబలి వండెడివారు. అనగా జోన్న పిండిని నీళ్ళలో నుడకబెట్టి దానిని మజ్జిగలో కలుపుచుండెడివారు. భోజన పదార్థములతో ఈ అంబలిని కూడ అందరికి కొంచెముగా పెట్టడివారు.

అన్నము సరిగా నుడికినదో లేదోయని పరీక్షించుటకు బాబా తన కఫనీ పైకెత్తి నిర్భయముగా మరుగుచున్న డిగిసాలో బెట్టి కలుపుచుండెడి వారు. వారి ముఖమునందు భయచిహ్నములు గాని చేయి కాలునట్లు గాని కనిపించెడిదికాదు. వంట పొత్ర పూర్తిగా కాగానే, బాబా ఆ పొత్రలను మసీదులోనికి దెచ్చి, మాల్మీచే ఆరగింపు పెట్టించేవారు.

మొట్టమొదట కొంత మహాళ్ళాపతికి, తాత్యాకు ప్రసాదముగా వంపించిన పిమ్మట మిగతాదానిని బీదవాండకు, దిక్కులేనివారికి సంతృప్తిగా బెట్టుచుండిరి. బాబా స్వయముగా తన చేతులతో తయారుచేసి స్వయముగా వడ్డించగా భోజనము చేసినవారు నిజముగా ఎంతో పుణ్యాత్ములు, యదృష్టవంతులయి ఉండవలను.

బాబా తన భక్తులందరికి శాకాహారము మాంసాహార మొకే రీతిగా బెట్టుచుండెయని ఎవరికైన సందేహము కలుగవచ్చును. దీని జవాబు సులభము, సామాన్యమైనది. ఎవరు మాంసాహారులో అట్టివారికే ఆ వంట పొత్రలో నిది పెట్టడివారు. మాంసాహారులుకాని వారి నా పొత్రను గూడా ముట్టనీయలేదు.

వారి మనసులో దీనిని తినుటకు కోరిక కూడా కలుగ నిచ్చెడివారు కారు. గురువుగా రేదైనా యిచ్చి నప్పుడు దాన్ని తినవచ్చునా లేదా యని యోచించు శిష్యుడు నరకమునకు పోతునను రూఢికలదు. దీనిని శిష్యులు బాగా గ్రహించి నెరవేర్పుచుండిరో లేదో చూచుటకు బాబా యొక్కక్కప్పుడు పరీక్షించుచుండిడివారు. దీనికొక ఉదాహరణము.

ఒక ఏకాదశినాడు దాదా కేల్కురుకు కొన్ని రూపాయలిచ్చి కొలాబాకు పోయి మాంసమును కొని తెచ్చునెను. ఇతడు సనాతచార పరాయణుడగు బ్రహ్మాణుడును, ఆచార వంతుడును. సద్గురుకు ధనము, ధాన్యము, వస్త్రములు మొదలగునవి ఇచ్చుట చాలదనియు, కావలసిన అక్షరాల గురువు ఆజ్ఞను పొటీంచుచే అనియు గురువు ఆజ్ఞానుసారము నెరవేర్పుటయే అనియు, ఇదియే నిజమైన గురుదక్షిణ యనియు, దీని వల్లనే గురువు సంతుష్టి చెందెదరనియు అతనికి తెలియును.

కనుక దాదా కేల్కురు దుస్తులు ధరించి బజారుకు బయలు దేరెను. కాని బాబా అతనిని వెంటనే పిలిచి తానే 'స్వయముగా పోవలదనియు నింకెవరినైన పంపుమనెను. అతడు పొండువను నొకరును బంపెను. వాడు బయలుదేరుట జూచి వానిని కూడ వెనుకకు బిలిపించి ఆనాడు మాంసము వండుట మానుకొనిరి. ఇంకొకసారి బాబా దాదా కేల్కురును బిలిచి పొయ్యి మీదున్న పలావ్ ఉడికినదో లేదో చూడమనెను. కేల్కుర్ దానిని పరీక్షించకయే సరిగానున్నదని జవాబిచ్చెను.

అప్పుడు బాబా “నీవు కంఠతో దానిని చూడలేదు. నాలుకతో రుచి చూడలేదు, రుచిగా నున్నదని ఎట్లు చెప్పితిని? మూత తీసిచూడుము” అనుచు బాబా అతని చేతిని పట్టుకొని మరుగుచున్న డెగిసాలో పెట్టెను. ఇంకను నిట్టనెను.“ నీ చేయిని తీయుము. నీ ఆచారము నొక ప్రక్కకు బెట్టి, తెడ్డుతో తీసి, కొంచెము స్లైటలో వేసి సరిగా ఉడికినది లేనిదీ తెలుసుకొనుము.”

తల్లి మనస్సున నిజమైన ప్రేమ జనించునప్పుడు ఆమె తన బిడ్డను గిల్లి ఆ బిడ్డ ఏడ్చునప్పుడు దానిని కాగిలించి ముద్దుపెట్టుకొనును. అట్లనే బాబా కూడా కన్న తల్లివలె దాదా కేల్కురుకు ఈ విధముగా గిల్లెను. నిజముగా ఏ యోగిగాని, గురువుగాని తన శిష్యుడు నిషేధాహారము తిని చెడిపోమ్మని చెప్పుడు.

ఈ వంట పొత్తులో వండుట 1910వ సంవత్సరము వరకు జరిగిన పిమ్మట ఆగిపోయెను. పూర్వము చెప్పిన రీతిగా దాసుగణు బాబా కీర్తిని తన హరి కథల ద్వారా బొంబాయి రాష్ట్రములో వెల్లడి చేసెను. ఆ ప్రాంతము నుండి ప్రజలు తండోపతండూలుగా శిరిడీకి వచ్చుచుండిరి.

కొలది దినములలో శిరిడీ ఒక పుణ్యక్షేత్రమాయెను. భక్తులనేక రకముల యాహారములను బాబా కు నైవేద్యము పెట్టుచుండిరి. వారు తెచ్చిన పదార్థములు ఫకీరులు, బీదలు తినగా నింకను మిగులుచుండెను. నైవేద్యము నెట్లు పంచిపెట్టడివారో చెప్పుటకు ముందు బాబా కు శిరిడీ లోని దేవాలయము లందును, నందుడు దేవతలయందును గల గౌరవమును చాటెడు నానాసాహాబు చాందోర్కుర్ కథ తెలిసికొందము.

నానాసాహేబు దేవాలయమును అగోరవించుట

ఎవరికి తోచినట్లు వారాలోచించి, ఊహించి బాబా భూషణుడని కొందరు, మహామృదీయుడని మరికొందరు చెప్పుచుండిరి. నిజముగా బాబా ఏ జాతికి చెందిన వారు కాదు. వారెప్పుడు పుట్టిరో, ఏ జాతియందు పుట్టిరో, వారి తల్లిదండ్రు లెవరో ఎవరికే తెలియదు.

కనుక వారు బ్రహ్మణుడుగాని, మహామృదీయుడు గాని ఎట్లు కాగలరు?

వారు మహామృదీయులయినచో మనీధులో ఎప్పుడు ధునినెట్లు మండనిత్తరు? అచ్చోట తులనీ బృందావన మెట్లుండును? శంఖములూదుటకెట్లు ఒప్పుకొందురు? గంటలను మ్రోయించుటకెట్లు సమ్మతింత్తరు? సంగీత వాద్యముల నెఱుల వాయించనిత్తరు? హిందువుల మత ప్రకారము పోడశోపచార పూజలెటు జరుగనిత్తరు?

వారు మహామృదీయులైనచో చెవులకు కుట్లు (రంధ్రము) ఎటులుండును? గ్రామములోని హిందూ దేవాలయములన్నిటిని ఏల మరమ్మత్తు చేయించిరి? బాబా హిందు దేవాలయములను దేవతలను ఏ మాత్రము అగోరవించినను ఊరకొనెడివారు కారు.

ఒకనాడు నానాసాహేబు చాందోర్గురు తన షట్టుకుడగు బినివల్లెతో శిరిడీ కి వచ్చేను. బాబా వద్ద కూర్చోని మాట్లాడుచుండగా నానా మీద బాబా హరాత్తుగా కోపగించి, “ నా సహవాసము ఇన్నాళ్ళా చేసియు నిట్టేల చేసితిని? ” అనెను.

నానాసాహేబు మొదట దీనిని గ్రహించక పోయెను. కనుక అదేమిటో వివరించవలసిందిగా ప్రార్థించెను. కొపర్గాంలో దిగి దత్త దర్శనము చేసికొనెడివాడు. కాని ఈ సారి తన బంధువు దత్త భక్తుడయినప్పటికి అతనిని కూడ వెళ్ళనీయక, ఆలస్యమయిపోవునని చెప్పుచు తిన్నగా శిరిడీ కి చేర్చెను.

ఇదంతయు బాబా కు తెలియజేయుచు తాను గోదావరిలో స్నానము చేయునపుడొక ముల్లు పాదములో గ్రుచ్చుకొని తనను చాల బాధపెట్టేనని చెప్పేను. బాబా అదికొంతవరకు ప్రాయశ్చిత్తమే అనుచు ఇక్కొదుట జాగ్రత్తయని హెచ్చరించెను.

కాలా (మిశ్రమము)

ఇక నైవేద్యమెటుల పంచిపెట్టిడువారో చూచెదము. హోరతి పిమ్మట, భక్తులందరికి ఊదితో తమ ఆశీర్వాదములు ఇచ్చి పంపి వేసిన పిమ్మట, బాబా మనీధులోనికి పోయి నీంబారు వైపు ఏపు బెట్టి కూర్చోనుచుండిరి.

నైవేద్యము తెచ్చిన భక్తులు పఛ్చములను మనీధులో పెట్టి బాబా ఆశీర్వాదములకై ఊదికై కనిపెట్టికొని బయట నిలుచుచుండిరి. అన్ని రకముల ప్రసాదములు బాబాకు వచ్చుచుండెడిని. పూరీలు, బొబ్బట్లు, బాసుంది, సాంజా, పరమాన్నము మొదలగునవన్నియు ఒక్క దానిలో వేసి బాబా ముందుంచు వారు. బాబా దీనిని దేవునకు

సమర్పించి, పావన మొనర్చుచుండెను.

అందులో కొంత భాగము బయటకు కనిపెట్టుకొని యున్నవారికి పంచి తక్కినది బాబాకు అటునిటు రెండు వరుసలలో కూర్చుండిన భక్తులు సంతృప్తిగా తినుచుండిరి. శ్యామూ, నానాసాహాబు నిమోంకర్ వద్దించువారు వచ్చిన వారి సౌకర్యములను వీరు చూచువారు. వారా పని అతి జాగ్రత్తగాను, ఇష్టము గాను చేయుచుండిరి. ప్రతిరేఖలు శక్తి గలిగిన యాహోరము. అది సదా శుభమైనది. పవిత్రమైనది.

ఒక గిన్నెడు మజ్జిగ

ఒకనాడు హేమాండ్ పంతు మసీదులో సందరితో కడుపునిండా తినెను. అట్టి సమయమున బాబా అతనికొక గిన్నెడు మజ్జిగ త్రాగుమని యచ్చెను. అది తెల్లగా చూచుట కింపుగా నుండెను. కాని అతని కడుపులో ఖాళీ లే నట్టుండెను. కొంచెము పీల్చగా అది మిక్కిలి రుచిగా నుండెను.

అతని గుంజాటనము గనిపెట్టి బాబా యతనితో నిట్టనెను “దాని నంతయు త్రాగుము. నీకికమీదట ఇట్టి యవకాశము దొరకదు”.

అతడు వెంటనే దానినంతయు త్రాగెను. బాబా పలుకులు సత్యమయ్యెను. ఏలన త్వరలో బాబా సమాధి చెందిరి.

చదువరులారా ! హేమాండ్ పంతుకు మనము నిజముగా నమస్కరించవలే. అతడు గిన్నెడు మజ్జిగను ప్రసాదముగా త్రాగెను. కాని మనకు కావలసినంత అమృతమును బాబా లీల రూపముగ నిచ్చెను. మనము ఈ అమృతమును గిన్నెలతో త్రాగి సంతుష్టి చెంది ఆనందించెదముగాక.

ఓ నమో శ్రీ సాయి నాథాయ

శాంతి: శాంతి: శాంతి:

ముప్పుది ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము
ముప్పుది తొమ్మిదవ అధ్యాయము

శిరిడీ పవిత్రమైనది, ద్వారకామాయి గూడా పావనమైనదే. ఏలన శ్రీ సాయి యచటనే నివసించుచు, తిరుగుచు మనసులుచు అక్కడనే మహాసమాధి పొందిరి.

శిరిడీ గ్రామ ప్రజలు ధన్యులు. వారి సర్వకార్యములను బాబా నెరవేర్చుచుండెను. వారికౌరకే చాల దూరమునుండి యచటకు వచ్చేను. మొదట శిరిడీ చాలా చిన్న గ్రామము. సాయి యచట నివసించుటచే దానికి గొప్ప ప్రాముఖ్యము వచ్చేను.

తుదకది పవిత్రమైన స్థలమయ్యేను. అచట నుండు స్తీలు కూడా ధన్యులు. బాబా యందు వారి భక్తి నిస్సంశయముగా పరిపూర్ణమైనది. బాబా మహిమను వారు స్వానము చేయుచున్నప్పుడు, విసరునపుడు, రుబ్బునప్పుడు, ధాన్యము దంచునప్పుడు, తదితర గృహ కృత్యముల వారు చక్కని పాటలు పాడుచుండిరి. అవి పాడి వారికి, విన్నవారికి మనశ్శాంతి కలుగజేయుచుండెను.

బాబా చెప్పిన అర్థము

బాబా కు సంస్కృతము వచ్చునని నమ్మువారుందురు. ఒకనాడు భగవద్గీతలోని ఒక శ్లోకమునకు బాబా చక్కని అర్థమును నానాసాహాబు చాందోర్గురుకు బోధించి ఆశ్చర్యము కలుగజేసెను. ఈ విషయమును గూర్చి బి.వి. దేపుగారు (శ్రీ సాయి లీల సంపుటి, పుట 563- స్వట విషయ) ప్రాసినారు. వారు స్వయముగా నానాసాహాబు చాందోర్గురు వద్దనుంచి కొన్ని సంగతులు తెలిసికొనుటచే ఆ వృత్తాంతము ఈ దిగువనివ్వే బడెను.

నానాసాహాబు చాందోర్గురు వేదాంతమును బాగా చదివినవారు. ఆయన భగవద్గీత వివిధ వ్యాఖ్యానములతో చదిసి యున్నందున తన పాండిత్యమునకు గర్వించుచుండెను. బాబా కీ విషయముగాని, సంస్కృతముగాని తెలియదని ఆయన అభిప్రాయము. అందుచే ఒకనాడు అతని గర్వమణచెను.

ఆ తోలి రోజులలో భక్తులు గుంపులుగుంపులుగా రానప్పుడు బాబా భక్తుల సంశయముల దీర్ఘటకు ఒంటరిగా వారితో మనీదులో మాట్లాడుచుండెను. బాబా దగ్గర నానా కూర్చుని వారి కాళ్ళ నొత్తుచు నోటితో ఏదో గొణుగుకొనుచుండెను.

బాబా : నానా! ఏదో గొణుగుచున్నావు?

నానా : సంస్కృతము శ్లోకమును వల్లించుచున్నాను.

బాబా : ఏ శ్లోకము?

నానా : భగవద్గీతలోనిది.

బాబా : గ్రటీగా చదువుము.

నానా : భగవద్గీత 4వ అధ్యాయము, 34వ శ్లోకము ఈ క్రింది విధముగా చదివెను.

“ తద్విద్ ప్రజీ పాతేన పరిప్రశ్నన సేవయా
ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానిన స్తత్వదర్శనః ॥ ”

బాబా : నానా ! అది నీకు బోధపడునా?

నానా : అవును.

బాబా : నీకు తెలిసినచో నాకు చెప్పుము.

నానా : దాని తాత్పర్యమిది. సాష్టోంగ నమస్కారము చేయుట అనగా పాదములైపై బడుట, గురుని ప్రశ్నించుట, వారి సేవచేయుట ద్వారా ఈ జ్ఞానమును తెలిసికొనుము. అప్పుడు మోక్షమును పొందు జ్ఞానము గలవారు అనగా, ప్రరబ్రహ్మము తెలిసినవారు ఆ జ్ఞానము నుపదేశించెదరు.

బాబా : నానా ! శ్లోకము రెముక్క తాత్పర్యముక్కరలేదు. ప్రతిపద్ధార్థము, వ్యాకరణము, మరియు దాని అర్థము చెప్పుము.

అప్పుడు నానా ప్రతి పదమునకు అర్థము చెప్పేను.

బాబా : నానా ! ఉత్త సాష్టోంగ నమస్కారము చేసినచో చాలునా?

నానా : ప్రజీపాత యను పదము కింకొక అర్థము నాకు తెలియదు. ప్రజీపాత యనగా సాష్టోంగనమస్కారమని నాకు తెలియును.

బాబా : పరి ప్రశ్న యనగా నేమి?

నానా : ప్రశ్న లడుగుట

బాబా : ప్రశ్న యనగానేమి?

నానా : అదే, అనగా ప్రశ్నించుట.

బాబా : పరిప్రశ్న యన్నను ప్రశ్నయన్నను ఒక్కటేయయినచో, వ్యాసుడు ‘పరి’ యను ప్రత్యయమును ప్రశ్నకు మందేల ఉపయోగించెను? వ్యాసుడు తెలివితక్కువవాడా?

నానా : పరిప్రశ్న యను మాటకు నాకితర అర్థమేమి తెలియదు.

బాబా : సేవ యనగా నెట్టిది?

నానా : ప్రతి రోజూ మేము చేయుచున్నట్టిది.

బాబా : రెండవ పంక్తి లోని “ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం” అను దానిలో జ్ఞానమును పదమునుపయోగించకుండా ఇంకొక పదముపయోగించగలవా?

నానా : అవును.

బాబా : ఏ పదము?

నానా : అజ్ఞానము

బాబా : జ్ఞానమునకు బదులు అజ్ఞానము ఉపయోగించినచో ఈ క్లోకములో నేమైనా అర్థము గలదా?

నానా : లేదు. శంకర భాష్య మీవిధముగా చెప్పుటలేదు.

బాబా : వారు చెప్పినిచో పోనిమ్ము; అజ్ఞానము అను పదమునుపయోగించిన యెడల తగిన అర్థము వచ్చుచున్నప్పుడు దాని నుపయోగించుటకేమైనా ఆక్షేపణ గలదా?

నానా : అజ్ఞానము పదమును చేరిచ్చి దాని అర్థము విశదపరచుట నాకు తెలియదు.

బాబా : కృష్ణుడు అర్థముని జ్ఞానులకు తత్వదర్శులకు నమస్కారము, ప్రశ్నించుట, సేవ చేయుమని చెప్పినేల? స్వయముగా కృష్ణుడు తత్వదర్శి కాడా? వారు నిజముగా జ్ఞానమూర్తియే కదా!

నానా : అవును, అతడు తత్వదర్శియే, కాని అర్థమునితర జ్ఞానులనేల సేవించుమనెనో నాకు తోచుటలేదు.

బాబా : నీకిది బోధపడలేదా?

నానా సిగ్గుపడెను. అతని గర్వ మజిగెను. అప్పుడు ఇట్లు వ్యాఖ్యానించెను.

1. జ్ఞానులముందు ఉత్త సాష్టోంగము చేసినచో సరిపోదు. మనము సద్గురువు నకు సర్వస్య శరణాగతి చేయవలెను.

2. ఉత్తరక ప్రశ్నించుట చాలదు. దుర్భాగితోగాని, దొంగయెతుతోగాని వారిని బుట్టలో వేయుటకు గాని, వారి తప్పులను పట్టుటకుగాని, పనికిమాలిన ఆస్తకోతో అడగకూడదు. నిజముగా తెలిసికొన్న దానిచే మోక్షము

పొందుటకుగాని, అధ్యాత్మికాభివృద్ధికి గాని యదుగవలెను.

3. సేవ యనగా ఇష్టమున్నచో చేయవచ్చును. లేనిచో మానవచ్చుననే అభిప్రాయముతో చేయునది సేవకాదు. శరీరము తనదికాదనియు, దానికి తాను యజమాని కాదనియు భావింపవలెను. ఇట్లు చేసినచో సద్గురువు శ్లో కములో చెప్పబడిన జ్ఞానమును బోధించును.

గురువు జ్ఞానమును బోధించునగా నానాకు అర్థము కాలేదు.

బాబా : జ్ఞానము ఉపదేశమెట్లగును? అనగా సాక్షాత్కారము బోధించుట ఎట్లు? అజ్ఞానమును నశింపజేయు జ్ఞానము.

జ్ఞానేశ్వర మహారాజు ఇట్లు చెప్పియున్నారు. ‘అజ్ఞానమును తొలగించుట ఇట్లు. ఓ అర్జునా! స్వయంపుము, నిద్ర తొలగిపోయినచో మిగులనిది నీవుగా గ్రహింపుము. జ్ఞానమునగా అజ్ఞానమును నశింపజేయుటయే అద్వైతము. ద్వైతమును నశింపజేసేదమనగా, అద్వైతమును గూర్చి చెప్పుట. చీకటిని నశింపజేసేద మనిసచో, వెలుతురుగూర్చి చెప్పుట.

అద్వైతమును పొందవలెననిచో, ద్వైతమును భావమును మనలో నుంచి తీసివేయవలెను. అదియే అద్వైతము పొందు జూనము. ద్వైతము లోనే యుండి అద్వైతమును గూర్చి మాట్లాడగలవా రెవవ్వురు? ఎవరైననట్లు చేసినచో 'నా స్థితిలోనికివారు వస్తేనే గాని వారికి అది దొట్లు తెలియును.?

దాని నెట్లు పొందెదరు? శిష్యుడు గురువు వలె జ్ఞాన మూర్తియే. వీరిద్దరికి బేదమేమనగా గ్రహించు తీరు, గొప్ప సాక్షాత్కారము, ఆశ్చర్యర్జున మానవతీత సత్యము, మహాశక్తిమత్యము, మరియు ఐశ్వర్యయోగము.

సద్గురువు నిర్మిణాడు, సచ్చిదానందుడు. వారు మానవాకారమున నవతరించుట, మానవులను లేవనెత్తుటకును ప్రపంచమునుద్దరించుటకును మాత్రమే. దానివలన వారి అసలయిన నిర్మిణ స్వభావము కొంచెముగూడా చెడిపోదు. వారి సత్యస్వరూపము, దైవశక్తి, జ్ఞానము తరుగుకుండనుండెను.

శీమ్యలు కూడా నట్టి స్విరూపము కలవాడె. కానీ యతని అనేక జన్మల యజ్ఞానము తానే ఖద్ద చైతన్యమను సంగతిని కపించేయును.

ఆతడు “నేను సామాన్య నికృష్ట జీవుడను” అనుకొనుచు గురువు ఈ అజ్ఞానమును మూలముతో తీసివెయవలెను. తగిన ఉపదేశము నివ్వాలను. లెక్కలేనన్ని జన్మలనుంచి సంపాదించిన అజ్ఞానమును గురువు నిర్మాలించి ఉపదేశించవలెను.

ఎన్నో జన్మల మంచి తాను నికృష్ట జీవుడనుకొను శిఘ్రాని గురువు “నీవే దైవము, శక్తి యుతుడపు,

పశ్యర్వశాలివీ” అని బోధించును.

అప్పుడు శిష్యుడు కొంచెముగ తానే దైవమని గ్రహించును. తాను శరీరమనియు, తానోక జీవిననియు లేదా అహంకారమనియు, దేవుడు, లోకము తనకంటే వేరనియు తలంచు నితాంతజ్ఞమ అనేక జన్మల సుంచి సంతోషము, విచారము, ఈ రెంటియెక్క మిశ్రమము కలిగెను.

ఈ జ్ఞమను, ఈ దోషమును, ఈ మూల అజ్ఞానమును గూర్చి అతడు విచారమారంభించవలెను. ఈ అజ్ఞానమెట్లు అంకురించినది? అది ఎక్కడ నున్నది? అను దాన్ని చూపుటచే గురూపదేశమందురు. ఈ దిగువ వివరించిన అజ్ఞాన లక్షణములు:

1. నేను జీవిని (ప్రాణిని)
2. శరీరమే ఆత్మ (నేను శరీరమును)
3. భగవంతుడు, ప్రపంచము, జీవుడు వేర్యేరు.
4. నేను దేవుడను కాను.
5. శరీరమాత్మ కాదని తెలిసికొనకుండుట.
6. దేవుడు, జీవుడు, ప్రపంచము ఒకబేయని తెలిసికుండుట

ఈ తప్పులన్నియు చూపించనిదే, శిష్యుడు దేవుడనగా, ప్రపంచమనగా, శరీరమనగానేమో తెలియజాలడు.

వానిలో వానికి ఎట్టి సంబంధము కలదో ఒకటి ఇంకొకటికంటే వేరైనదా లేక రెండును ఒకబేసా యను సంగతి గ్రహింపజాలడు. ఈ సంగతులను బోధించుటకు వాని అజ్ఞానము నశింపచేయుటకు చెప్పునది జ్ఞానమా? వాని తప్పును వానికి చూపు వాని అజ్ఞానమును నశింపజేయుటకొరకే.

భాబా యింకను ఇట్లనెను.

1. ప్రణిషాత మనగా శరణాగతి చేయట, 2. శరణాగతి యనగా తనువు (శరీరము), మన(మనస్సు)
- , ధనము (ఖశ్వర్యము)ల నర్చించుట. 3. శ్రీ కృష్ణుడు అర్థరునునితో ఇతర జ్ఞానుల నాశయించనేల?

సద్ధృక్తుడు సర్వము వసుదేవమయిముగ భావించును. భక్తుడు ఏ గురువువైన శ్రీ కృష్ణునిగనే భావించును. గురువు శిష్యుని వాసుదేవుడుగాను, శ్రీ కృష్ణుడు ఇద్దరిని తన ప్రాణము, ఆత్మలుగాను భావించును.

అటువంటి భక్తులు, గురువులు గలరని శ్రీ కృష్ణుడు తెలిసియుండుటచే, వారని గూర్చి అర్థమనికి చెప్పేను. అట్టివారి గొప్పతనము హాచ్చి అందరికి తెలియవలెననియే కృష్ణుడిట్లు సేర్కొనెను.

సమాధి మందిర నిర్మాణము

బాబా తాను చేయ నిశ్చయించుకొన్న పనులు గూర్చి ఎప్పుడును మాట్లాడువారు కారు. ఏమి సందడి చేయవారు కారు. సంగతి సందర్భములను బట్టి వాతావరణమును మిక్కిలి యుక్కిగా నేర్చరచి తప్పనిసరఫలితములు కలిగించు చుండువారు. అందుకు సమాధి మందిర నిర్మాణము ఒక ఊరాహారణ.

నాగపూరు కోటీశ్వరుడు, శ్రీమాన్ బాపు సాహాబు బుట్టీ, శిరిడిలో సకుటుంబముగా నుండిచెందివారు. అతనికి అచ్చు సొంత భవనముండిన బాగుండునని ఆలోచన కలిగెను. కొన్నాళ్ళ పిదప దీక్షిత్ వాడలో నిద్రించుచుండగా అతనికాక దృశ్యము కనిపించెను.

బాబా స్వాప్నములో నగుపడి యొక వాడాను మందిరముతో సహా నిర్మించుమనెను. అచ్చుట నిద్రించుచున్న

శ్యామాకు కూడా అట్టి దృశ్యము కనిపించెను.

బాపు సాహాబు లేచి శ్యామా ఏడ్చుచుండుట చూచి కారణమడిగెను.

శ్యామా యిట్లు చెప్పేను. “బాబా నా దగ్గరకు వచ్చి మందిరముతో వాడాను నిర్మింపుమనెను. నేను అందరి కొర్కెలను నెరవేర్చేదనెను. బాబా ప్రేమ మధురమైన పలుకులు విని, భావావేశమై మైమరచితిని; నా గొంతుక ఆచ్చుకొనిపోయెను. నా కండ్ల నీరు కారుచుండెను. నేను యేడ్చుట మొదలిడితిని.”

వారిద్దరి దృశ్యములు ఒకటే అయినందులకు బాపు సాహాబు బుట్టీ విస్మయమండెను. ధనవంతుడగుటచేతను, చేతనయినవాడగుటచేతను, అచ్చుటాక వాడాను నిర్మించుటకు నిశ్చయించుకొని మాధవరావు (శ్యామా) సహాయముతో ఒక ప్లాను ప్రాసెను.

కాకా సాహాబు దీక్షిత్ దాని నామోదించెను. దానిని బాబా ముందర పెట్టగా, బాబా కూడా వెంటనే ఆమోదించెను. కట్టుట ప్రారంభించిరి. శ్యామా పర్యవేక్షణ చేయుచుండెను.

భూమ్యపరిగృహము, భూగృహము, బావి పూర్తియయ్యెను. బాబా కూడా లెండీకి పోవునప్పుడు, తిరిగి వచ్చునప్పుడు కొన్ని మార్పులును సలహాలను యిచ్చుచుండెను. మిగిలిన పనియంతయు బాపుసాహాబు జీగును చూడుమనిరి.

అది నిర్మించునప్పుడు, బాపు సాహాబు బుట్టీకి ఒక ఆలోచన కలిగెను. చుట్టు గదులుండి, దాని మధ్యనొక విశాలమైన హాలులో మురళీధరుని (శ్రీ కృష్ణుని) ప్రతిమను ప్రతిష్ఠ చేయవలెనని శ్యామాకు చెప్పేను. నాడా ప్రక్కనుంచి బాబా పోవుచుండగా వారిని శ్యామా యా విషయమడుగగా బాబా అందులకు సమ్మతించి “దెవాలయము పూర్తి కాగానే నేనే యచ్చుట నివసించుటకు వచ్చేదను” అని వాడావయపు జూచుచు “వాడా ముచ్చుట నుందము. అందరు కలిసి మెలిసి ఆడుకొందుము. ఒకరినొకరు కౌగిలించు కొని సంతోషముగా

నుండవచ్చును” అనెను.

దేవస్తాన మధ్య మందిరము కట్టుటకది తగిన పభ సమయమా అని శ్యామా అడుగగా, బాబా సమ్మతించుటచే శ్యామా కొబ్బరికాయ తెచ్చి పగులగొట్టి పనిని ప్రారంభించెను. కౌద్ది కాలములో పని పూర్తి అయ్యెను. మురళీధర్ విగ్రహము తయారుచేయుటకాజ్ఞాపించిరి.

అది తయారు కాకమును పే కొత్త సంగతి జరిగెను. బాబాకు తీవ్రమైన జ్వరము వచ్చెను. వారు కాయమును విదుచుటకు సిద్ధముగా నుండిరి. బాపునాపోబు మిక్కిలి విచారగ్రస్తుడయ్యెను. నిరాశపడెను.

బాబా సమాధి చెందినచో, తన వాడా బాబా పాదములచే పవిత్రము కాదనియు, తాను మదుపు పెట్టిన లక్షరూపాయలు వ్యధ మగుననియు చింతించెను.

కాని బాబా సమాధి చెందక ముందు “నన్న రాతి మందిరములో నుంచుడు” అన్నటి పలుకులు బాపునాపోబుగాక అందరికి ఊరట కలిగించెను.

సకాలమున బాబా పవిత్ర శరీరము మధ్య మందిరములో బెట్టి సమాధి చేసిరి. ఇట్లు మురళీధర్ కొరకు నిష్టయించిన స్థలమందు బాబా ను సమాధిచేయుటచే బాబాయే మురళీధరుడనియు, బుట్టేవాడాయే సమాధి మందిరమనియు అర్థము గ్రహించవలెను.

వారి విచిత్ర జీవితము లోతున కనుగొన శక్యము కాదు. తాను కట్టించిన వాడాలో బాబా పవిత్ర శరీరము సమాధి అగుటచే బాపు సాపోబు బుట్టే మిగుల ధన్యదు, అదృష్టశాలి.

ఓ నమో శ్రీ సాయి నాథాయ

శాంతి: శాంతి: శాంతి:

ముప్పుది తొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము
నలుబదియవ అధ్యాయము

శ్రీ సాయి సమర్థుడు, పాపన మూర్తి. తన భక్తులకిహాపర విషయములందు తగిన సలహాలనిచ్చి జీవిత పరమాదధిని పొందునట్లు చేసి వారిని సంతోషపెట్టును. సాయి తన హాస్తమును భక్తుల తలపై పెట్టి తమ శక్తులను వారిలోనికి పంపించి భేదబావమును నశింపజేసి, అప్రాప్యమును ప్రాప్తింపజేసెను.

వారు తమ భక్తుల యొద బేధము లేక నమస్కరించినవారిని కౌగిలించుకునువారు. వ్రూకాలంలో నదులు కలియు సముద్రము వలె బాబా భక్తులతో కలిసి తమ శక్తిని స్థాయిని శిష్యులకిచ్చును. దీనిని బట్టి, ఎవరయితే భగవద్ భక్తుల లీలలను పాఠెదరో వారు భగవంతుని లీలలను పాడినవారికంటే గాని, అంతకంటే ఎక్కువగాని దేవుని క్రే ఎమకు ప్రాత్రులగుదురని తెలియవలెను. ఇక ఈ అధ్యాయములోని కథలవైపు మరలుదము.

దేవుగారింట ఉద్యాపన ప్రతము

దహనులో బి.వి. దేవుగారు మామలతదారుగా నుండెను. వారి తల్లి 25, 30 నోములు నోచెను. వాని ఉద్యాపన చెయవలసి యుండెను. ఈ కార్యములో 100, 200 బ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టవలసియుండెను. ఈ శుభ కార్యముకు ముహూర్తము నిశ్చయమయ్యెను.

దేవుగారు బాపు సాహెబు జోగ్ గారికొక లేఖ ప్రాసిరి. అందులో బాబా ఈ శుభకార్యమునకు దయచేయ వలయుననియు, వారు రాకున్నావో అసంతృప్తికరముగ నుండుననియు ప్రాసెను. జోగ్ ఆ ఉత్తరము చదివి బాబా కు వినిపించెను.

మనఃపూర్వోక్మయిన ఆ విజ్ఞాపనను విని బాబా యిట్లనెను. “నన్నే గురుతుంచుకొనువారిని నేను మరువను. నాకు బండిగాని టాంగాగాని, రైలుగాని, విమానముగాని అవసరము లేదు. నన్ను ప్రేమతో పిలుచువారివద్దకు నేను పరుగెత్తి పోయి ప్రత్యక్షమయ్యేదను. అతనికి సంతోషముయిన జవాబు ప్రాయుము. నీవు, నేను ఇంకొకరు సంతర్పణకు వచ్చేదమని ప్రాయుము.”

జోగ్ బాబా చెప్పినది దేవుకు ప్రాసెను. దేవుగారెంతో సంతసించిరి. కాని బాబా రహోతా, రుయి, నీమగాం దాటి ప్రత్యక్షముగా ఎక్కుడికి పోరని ఆయనకు తెలియును. బాబాకు ఆవశ్యకమైనదేమియులేదు. వారు సర్వాంతర్యాపి యగుటచే హాత్తుగా నేరూపమున నయిన వచ్చి, తమ వాగ్గానము పాలించువచ్చుననుకొనెను.

ఉద్యాపనకు కొద్ది రోజులు ముందు, బెంగాలీ దుస్తులను ధరించిన సన్మానియొకడు గో సంరక్షణకయి సేవచెయుచు దహను స్టేషన్ మాస్టరు వద్దకు చందాలు వసూలు చేయు మిషటో వచ్చెను. స్టేషను మాస్టర్, ఊరిలోనికి పోయి మామలతదారుని కలిసికొని వారి సహాయముతో చందాలు వసూలు చేయుమనెను.

అంతలో మామలతదారే అచ్చటకి వచ్చెను. స్టేషను మాస్టరు సన్యాసిని దేవుగారికి పరిచయమొనర్చేను. ఇద్దరు ప్లాట్ఫారమ్ మీద కూర్చుండి మాట్లాడిరి. దేవు, డారిలో నేదో మరో చందా పెట్టి రావు సాహాబు నరోత్తమ శెట్టి నడుపుచుండుటచే, నింకొకటి యిప్పుడే తయారుచేయుటకు బాగుండదని చెప్పి 2 లేదా 4 మాసముల పిమ్మట రమ్మనెను.

ఈ మాటలు విని సన్యాసి అచట నుండి పోయెను. ఒక నెల పిమ్మట ఆ సన్యాసి యొక టాంగాలో వచ్చి 10గంటలకు దేవుగడి యింటిముందర ఆగెను. చందాలకొరకు వచ్చేనేమోయని దేవు అనుకొనెను. ఉద్యాపనకు కావలసిన పనులలో దేవుగారు నిమగ్నులై యుండుట జూచి, తాను చందాల కొరకు రాలేదనియు భోజనమునుకై వచ్చితిననియు సన్యాసి చెప్పేను.

అందుకు దేవు “మంచిది : చాల మంచిది. మీకు స్వాగతము. ఈ స్వగృహము మీదే ” యసెను.

అప్పుడు సన్యాసి “ ఇద్దరు కుర్రవాళ్ళు నాతో నున్నారు ” అనెను. దేవు;మంచిదే, వారితో కూడా రండు” అనెను.

జంకా రెండు గంటల కాలపరిమితి యుండుటచే, వారికొరకు ఎచ్చటికి పంపవలెనని యడిగెను. సన్యాసి ఎపరిని పంపనవసరములేదనియు తామే స్వయముగా వచ్చేదమనియు చెప్పేను.

సరిగా 12 గంటలకు రమ్మని దేవు చెప్పేను. సరిగా 12 గంటలకు ముగ్గురు వచ్చి సంతర్పణతో భోజనము చేసిన పిమ్మట వెడలిపోయిరి.

ఉద్యాపన పూర్తికాగానే దేవుగారు బాపుసాహేబు జోగుకు ఉత్తరము ప్రాసెను. అందులో బాబా తన మాట తప్పేనని ప్రాసెను. జోగు ఉత్తరము తీసి బాబా వద్దకు వెళ్ళేను.

దానిని తెరువక మునుపే బాబా యిట్లనెను. “ హో! వాగ్గానము చేసి, దగా చేసితిననుచున్నాడు. ఇద్దరితో కూడా నేను సంతర్పణకి హజరయితిని, కాని నన్ను పోల్చుకోలేకపోయెనని ప్రాయము. అట్టివాడు నన్ను పిలువనేల? సన్యాసి చందాల కొరకు వచ్చేనని యనుకొనెను. అతని సంశయమును తొలగించుటకే మరిద్దరితో వచ్చేదనంటిని. ముగ్గురు సరిగా భోజనము వేళకు వచ్చి యారగించలేదా? నామాట నిలబెట్టుకొనుటకు ప్రాణములనైన విధిచెదను. నా మాటలను నేనెప్పుడు పొల్లు చేయను ”

ఈ జవాబు జోగ్ హృదయములో ఆనందము కలుగజ్జెనెను. బాబా సమాధానమంతయు దేవుగారికి ప్రాసెను. దానిని చదువగనే దేవుకు ఆనందభాష్మములు దొరలెను. అనవసరముగా బాబా ను నిందించినందువలన పశ్చాత్తాపపడెను.

సన్యాసి మొదటి రాకచే తానెట్లు మోసపోయెనో; సన్యాసి చందాలకు తాను గ్రహింపలేక మోసపోపుట - మొదలైనప్పి అతనికి ఆశ్చర్యము కలుగజ్జెను.

భక్తులు పూర్ణముగా సద్గురువును శరణు వేడినచో, వారు తమ భక్తుల యింటలో శుభ కార్యములను సవ్యముగా నెరవేరునట్లు జూచెదరు. అనునది ఈ కథ వల్ల సృష్టపడుచున్నది.

హేమాండ్చపంతు జంట హోలీ పండుగ భోజనము

ఈక బాబా తన ఫోటో రూపమున సాక్షాత్కారించి భక్తుని కోరిక నెరవేర్చిన మరొక కథను చెప్పేదము.

1917 వ సంవత్సరమున హోలీ పండుగనాడు వేకువజామున హేమాండ్చపంతు కొక దృశ్యము కనిపించెను. చక్కని దుస్తులు ధరించిన సన్యాసి వలె బాబా కన్నించ, నిద్ర నుండి లేపి ఆనాడు భోజనమునకు వారింటికి వచ్చేదనని చెప్పేను. ఇట్లు తనను నిద్ర నుండి లేపినది కూడా కలలోని భాగమే.

నిజముగా లేచి చూచుసరికి సన్యాసిగాని బాబా గాని కనిపించలేదు.

స్వప్నమును బాగుగా గుర్తు తెచ్చుకొనగా సన్యాసి చెప్పిన ప్రతిమాట జ్ఞాపకమునకు వచ్చేను. బాబా గారి సహవాసము ఏడు సంవత్సరముల నుండి ఉన్నప్పటికి, బాబా ధ్యానము నెల్లప్పుడు చేయు చున్నప్పటికీ, బాబా తన యింటికి వచ్చి భోజనము చేయునని అతడనుకొనలేదు.

బాబా మాటలకు మిగుల సంతసించి తన భార్య వద్దకు పోయి ఒక సన్యాసి భోజనమునకు వచ్చునుగాన, కొంచెము బియ్యము ఎక్కువ పోయవలెనని చెప్పేను. అది హోలీ పండుగ దినము. వచ్చువారెవరని ఎక్కుడనుంచి వచ్చుచున్నారని, ఆమె యడిగెను.

ఆమెననవసరము గా పెదదారి పట్టించక ఆమె యింకొక విధముగా భావింపకుండునట్లు జరిగినది జరిగినట్లుగా చెప్పినెంచి, తాను గాంచిన స్వప్నమును తెలియజేసెను. శిరిఁ లో మంచి మంచి పిండిపంటలను విడిచి బాబా తనవంటి వారింటికి బాంద్రాకు వచ్చునాయని, ఆమెకు సంశయము కలిగెను. అందులకు హేమాండ్చపంతు బాబా స్వయముగా రాకపోవచ్చును. కానీ ఎవరినైన బంపవచ్చును కనుక కొంచెము బియ్యము ఎక్కువ పోసినచో నష్టము లేదనెను.

మధ్యహ్న భోజనమునకై ప్రయత్నములన్నియు చేసిరి. మిట్ల మధ్యహ్నమునకు సర్వము సిద్ధమయ్యెను. హోలీ పూజ ముగిసెను. విస్తుళ్ళ వేసిరి. ముగ్గులు పెట్టిరి. భోజనమునకు రెండు పంక్తులు తీర్చిరి. రెండింటి మధ్య నొక పీట బాబా కొరకమర్చిరి. గృహములోని వారందరు కొడుకులు, మనుమలు, కుమార్తెలు, అల్లుళ్ళ మొదలగు వారందరు వచ్చి వారివారి స్థలముల నలంకరించిరి.

వండిన పదార్థములు వడ్డించిరి. అందు అతిథి కొరకు కనిపెట్టికొని యుండిరి. 12 గంటలు దాటినప్పటికి ఎవరు రాలేదు. తలుపు తీసి గొళ్ళము పెట్టిరి. అన్న శుధి అయ్యెను, అనగా నెయ్య వడ్డించిరి.

భోజనము ప్రారంభించుటకిది యొకగురు అగ్నిహంతునకు శ్రీ కృష్ణునకు నైవేద్యము సమర్పించిరి. అందరు భో

జనము ప్రారంభింపబోవుచుండగా, మేడ మెట్లుపై చప్పుడు వినిపించెను.

హేమాందీపంతు వెంటనే పోయి తలుపు తీయగా ఇద్దరు మనుష్యులపట నుండిరి. 1లే మహామృద్ 2. మౌలానా ఇస్కూమజాఫర్. ఆ ఇరువురు వద్దన మంతయు పూర్తియై అందరును భోజనము చేయుటకు సిద్ధముగా నుండుటకు గమనించి హేమాందీపంతు ను క్రమించుచుని కోరి యిట్లు చెప్పిరి. “ భోజన స్థలము విడిచిపెట్టి మాపద్ధకు పరుగెత్తుకొని వచ్చితివి. తక్కినవారు నీ కోరికు చూచుచున్నారు. కావున, ఇదిగో నీ వస్తువును నీవు తీసికొనుము. ఆ తరువాత తీరుబడిగా వృత్తాంతమంతయు దెలిపెదమ్మ” అట్లనుచు తమ చంకలో నుంచి ఒక పాత వార్తా పత్రికలో కట్టిన పటమును విప్పి తేబుల్ పైన బెట్టిరి.

హేమాందీపంతు కాగితము విప్పి చూచుసరికి అందులో పెద్దదియగు చక్కని సాయిబాబా పటముండెను. అతడు మిగుల ఆశ్చర్యపడెను. అతని మనస్సు కరిగెను. కండ నుండి నీరు కారెను. శరీరము గగుర్చాటు చెందెను.

బాబా ఈ విధముగా తన లీలచే ఆశీర్వదించెనని యనుకొనెను. గోప్ప ఆస్తికీతో నీకా పటమెట్లు వచ్చేనని అలీ మహామృద్ ను అడిగెను. అతడా పటమొక యంగడిలో కొంటిననియు, దానికి సంబంధించిన వివరములన్నియు తరువాత తెలియజేసేదననెను.

తక్కినవారు భోజనమునకు కనిపెట్టుకొని యుండుటచే త్వరగా పొమ్మనియనెను. ఆ పటము బాబా కొరకు వేసిన పీటుపై బెట్టి వండిన పదార్థములన్నియు వడ్డించి, నైవేద్యము పెట్టిన పిమ్మట అందరు భుజించి సకాలమున పూర్తి చేసిరి.

పటములోనున్న బాబా యొక్క చక్కని రూపును జూచి అందరు అమితా నంద భరితులయిరి. ఇదంతయు నెట్లు జరిగెనని ఆశ్చర్యపడిరి.

ఈ విధముగా బాబా హేమాందీపంతుకు స్వప్నములో చెప్పిన మాటలను నెరవేర్చి తన వాగ్గానమును పాలించుకొనెను. ఆ ఫోటో వివరములు అనగా నది అలీ మహామృదుకెట్లు దొరికెను? అతడెందుకు దెచ్చెను? దానిని హేమాందీపంతు కెందుకిచ్చెను? అనునవి వచ్చే అధ్యాయములో చెప్పుకొందుము.

ఓ నమో శ్రీ సాయి నాథాయ

శాంతి: శాంతి: శాంతి:

సలుబదియవ అధ్యాయము సంపూర్ణము.

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము
నలుబద్ధయొకటవ అధ్యాయము

గత అధ్యాయములో చెప్పిన ప్రకారం ఈ అధ్యాయములో చిత్ర పటము యొక్క వృత్తాంతము చెప్పేదము.

గత అధ్యాయములోని విషయము జరిగిన 9 సంవత్సరములకు అలీ మహామృద్, హేమాండ్చంతు ను కలిసి ఈ దిగువ కథ అతనికి జెప్పేను.

ఒకనాడు బొంబాయి వీధులలో బోవునపుడు, వీధిలో తిరిగి అమ్మ వాని వద్ద అలీ మహామృద్ సాయబాబా పటమును కొనెను. దానికి చత్రము కట్టించి, తన బాంద్రా యింటిలో గోడకు వేలాడదీ సెను. అతడు బాబాను ప్రేవి ఎంచుటచే ప్రతిరోజు చిత్రపటము దర్శనము చేయుచుండెను.

హేమాండ్చంతుకు ఆ పటమిచ్చుటకు 3 నెలల ముందు అతడి కాలుమీద కురుపు లేచి బాధపడుచుండెను. దానికి శస్త్రం చికిత్స జరిగెను. అప్పుడతడు బొంబాయిలో తన బావమరిది యగునూర్ బహామృద్చీర్ భాయి యింటిలో పడియుండెను.

బాంద్రాలో తన ఇల్లు 3 మాసముల వరకు మూయబడి యుండెను. అక్కడ ఎవ్వురును లేకుండిరి. అచ్చట ప్రసిద్ధి జెందిన అబ్బుల్ రహిమాన్ బాబా, మౌలానా సాహెబు మహామృద్ హుసేను, సాయబాబా, తాజుద్దీన్ బాబా మొదలగు (సజీవ) యోగుల పటములుండెను. వానిని కూడా కాల చక్రము విడువలేదు.

అతడు వ్యాధితో బాధపడుచు బొంబాయిలో నుండెను. బాంద్రాలో ఆ పటములేల బాధపడవలెను? పటములకు గూడా వాపు పుట్టుకలున్నట్టుండెను. పటములన్నియు వానివాని అదృష్టములనుభవించెను. గాని అదెట్లు తప్పించుకొనగలిగెనో నాకింతవరకెవరు చెప్పలేరైరి. దీనిని బట్టి సాయబాబా సర్వాంతర్యామి యనియు, సర్వవ్యాప్తి యనియు ననంత శక్తుడనియు దెలియుచున్నది.

అనేక సంవత్సరముల క్రిందట యోగియగు అబ్బుల్ రహిమాన్ బాబా యొక్క చిన్న పటమును మహామృద్ హుసేన్ తారియా వద్ద సందానించెను. దానిని తన బావమరిది యగు నూర్ మహామృద్ చీర్ బాయికి ఇచ్చేను. అది అతని డేబిల్లో 8 సంవత్సరములు పడియుండెను.

ఒకనాడు అతడు దానిని జూచెను. అతడు దానిని ఫోటోగ్రాఫర్ దగ్గరకు తీసికొనిపోయి సజీవ ప్రమాణమంత పెద్దదిగా చేయించి దాని ప్రతులను తన బంధువులకు, స్నేహితులకు పంచిపెట్టేను. అందులో ఒకటి అలీ మహామృదుకిచ్చేను. దాని నతడు తన బాంద్రా యింటిలో పెట్టేను.

నూర్ మహామృద్, అబ్బుల్ రహిమాన్ గారి శిష్యుడు. గురువు నుండు దర్శారులో నుండగా నతడు గురువుగారికి దీనిని కానుకగా నిచ్చుటకు పోగా వారు మిక్కలి కోపించి కొట్ట బోయి నూర్ మహామృదు నచటి నుండి తరిమివేసిరి. అతడు మిగుల విచారపడి చికాకు పొందెను.

తన ద్రవ్యమంతయు నష్ట పదుటయేగాక గురువుగారి కోపమునకు, అసంతుష్టికే కారజమాయెనుగదా అని చింతించెను. విగ్రహాధన గురువుగారికి ఇష్టము లేకుండెను. ఆ పటము అపోలోబందరుకు తీసికొనిపోయి, ఒక పదవను అడ్డెకు కట్టించుకొని సముద్రములోనికి పోయి, దానినక్కడ నీళ్ళలో ముంచి వేసెను. తన బంధువుల వద్ద నుంచి స్నేహితుల వద్ద నుంచి పటములను తెప్పించి (ర పటములు) వానిని కూడా బాంద్రా సముద్రములో ముంచెను.

ఆ సమయమున అలీ మహామృద్ద తన బావమరిది యింటిలో నుండెను. యోగుల పటములను సముద్రములో పడువైచినచో తన వ్యాధి కుదురునని బావమరిది చెప్పెను. ఇది విని అలీ మహామృద్ద తన మేనేజర్సు బాంద్రా యింటికి పంపి అక్కడున్న పటములనన్నింటిని సముద్రములో వేయించెను.

రెండు నెలల పిమ్మట అలీ మహామృద్ద తన ఇంటికి తెరిగి రాగా బాబా పటము ఎప్పుటివలె గోడమీద నుండుట గమనించి ఆశ్చర్యపడెను. తన మేనేజర్ పటములన్ని దీసివైచి బాబా పటమునెట్లు మరచెనో అతనికి తెలియకుండెను. వెంటనే దానిని తీసి బీరువాలో దాచెను. లేకున్న తన బావగారు దానిని చూచినచో దానిని కూడా నాశనము చేయునని భయపడెను.

దానినెవ్వరికివ్వవలెను? దానిని ఎవరు జాగ్రత్త పరచెదరు? దానిని భద్రముగా ఎవరుంచగలరు? అను విషయముల నాలోచించుచుండగా, సాయిబాబాయే స్వయముగా తనకు సలహానిచ్చి మౌలానా ఇస్లాము ముజరఫ్ కలిసి వారి అభిప్రాయము ప్రకారము చేయవలసినదని చెప్పెను. అలీ మహామృద్ద మౌలానాను కలిసికొని జరిగినదంతయు చెప్పెను. ఇరువురును బాగుగా ఆలోచించి ఆ పటమును హేమాండ్పంతు కిష్ట నిష్టయించిరి. అతడు దాన్ని జాగ్రత్తపరచునని తోచెను. ఇద్దరును హేమాండ్పంతు వద్దకు బోయిరి. సరిట్యైన కాలములో దానిని బహుకరించిరి.

ఈ కథను బట్టి బాబా కు భూత భవిష్యద్వారమానములు తెలియుననియు, చాక చాక్యముగా సూత్రములు లాగి తన భక్తుల కోరికలు నెట్లుల నెరవేర్చుచుండెనో కూడా తెలియుచున్నది. ఎవరికయితే ఆధ్యాత్మిక విషయములలో నెక్కువ శ్రద్ధయో వారిని బాబా ప్రేమించుపే కాక వారి కష్టములను తొలగించి వారిని ఆనందభరితులుగా చేయుచుండిరని రాబోవు కథ వలన తెలియును.

గుడ్డ పేలికలను దొంగిలించుట - జ్ఞానేశ్వరి చదువుట

బి.బి. దేశు దహనులో మామలతదారు. జ్ఞానేశ్వరి ఇతర మత గ్రంథములను చదువవలెనని చాలా కాలము నుండి కోరుచుండెను. భగవద్గీతపై మరాటి భాషలో జ్ఞానేశ్వరుడు ప్రాసిన వ్యాఖ్యాయే జ్ఞానేశ్వరి. ప్రతిదినము భగవద్గీతలో నొక అధ్యాయమును ఇతర గ్రంథముల నుండి కొన్ని భాగములను పారాయణము చేయుచుండెను. కాని జ్ఞానేశ్వరిని ప్రారంభించగానే ఏదో అవాంతరము లేర్పుడుటచే పారాయణమాగిపోవుచుండెను.

మూడు నెలలు సెలవు పెట్టి శిరిడీకి వెళ్ళి అక్కడనుండి తన స్వగ్రామమగు పొడుకు బోయెను. ఇతర

గ్రంథములన్ని అచట చదువగలిగెను. కానీ జ్ఞానేశ్వరి ప్రారంభించగానే ఏమో ఏపరీత్తమైన చెడ్డ యాలోచనలు తన మనస్సున ప్రవేశించుటచే చదువలేకుండెను. అతడెంత ప్రయత్నించినను కొన్ని పంక్తులు కూడా చదవలెకపోయెను.

కాబట్టి బాబా తనకు ఆ గ్రంథమందు వ్రథ కలగజేసినప్పుడే, దానిని చదువుమని వారి నోటివెంట వచ్చినప్పుడే దానిని ప్రారంభించెదననియు అంతవరకు దానిని తెరువమనియు, నిశ్చయము చేసికొనెను. అతడు 1914వ సంవత్సరమున ఫిబ్రవరి నెలలో కుటుంబసహాతముగ శిరిడికి వెళ్ళెను.

అక్కడ ప్రతిదినము జ్ఞానేశ్వరి చదువుచుంటివా అని బాపు సాపోబు జోగ్ దేవుగారినడిగెను. దేవు తనకు అట్టి కొరిక గలదనియు, గాని దానిని చదువుటకు శ్తకి చాలకుండెననియు బాబా ఆజ్ఞాపించినచో, దానిని ప్రారంభించెదననియు చెప్పెను.

అప్పుడు జోగ్, ఒక పుస్తకము దీసికొని బాబా కిచ్చినచో, దానిని వారు తాకి పవిత్రము చేసి యిచ్చేదరనియు అప్పటి నుండి నిరాటంకముగా చదువవచ్చుననియు దేవుకు సలహానిచ్చెను. బాబా కు తన ఉద్దేశము తెలియును. కనుక దేవుగారట్లు చేయుటకు అంగీకరించలేదు.

బాబా తన కోరికను గ్రహించలేడా? దానిని పారాయణ చేయుమని సృష్టముగ నాజ్ఞాపించలేడా? అనెను.

దేవు బాబాను దర్శించి, ఒక రూపాయ దక్కిణ నిచ్చెను. బాబా 20 రూపాయలు దక్కిణ అడుగగా దానిని చెల్లించెను. ఆనాడు రాత్రి బాలకరాముడను వానిని కలిసికొని అతడు బాబా యందు భక్తిని వారి అనుగ్రహమును ఎట్లు సంపాదించెనని ప్రశ్నించెను. మరుసటి దినము హరతి పిమ్మట అంతయు దెలిపెదనని అతడు బదులిచ్చెను.

ఆ మరుసటి దినము దర్శనము కొరకు దేవు వెళ్గా బాబా అతనిని 20 రూపాయలు దక్కిణ జమ్మునెను. వెంటనే దేవు దానిని చెల్లించెను. మనీదు నిండా జనులు నిండియుండుటచే దేవు ఒక మూలకు బోయి కూర్చుండెను. బాబా అతనిని పిలిచి తన దగ్గర శాంతముగ కూర్చునుమనియెను. దేవు అట్లనే చేసెను. మధ్యాహ్న హరతి పిమ్మట భక్తులందరు పోయిన తరువాత దేవు, బాలకరాముని జూచి అతని పూర్వ్యవృత్తాంతముతో పొటు బాబా యతని కేమేమి చెప్పెనో, ధ్యానము నెట్లు నేర్చిరో యని అడగగా బాలకరాముడు వివరములు చెప్పుటకు సిద్ధపడెను.

అంతలో బాబా చంద్రు అను కుష్టి రోగ భక్తుని బంపి, దేవును తీసికొని రమ్మనెను. దేవు బాబా వద్దకు పోగా ఎవరితో ఏమి మాట్లాడుచుంటివని బాబా అడిగెను. బాలకరాముని తో మాట్లాడుచుంటివనియు, బాబా కీర్తిని వినుచుంటినియు అతడు చెప్పెను. తిరిగి బాబా 25 రూపాయలు దక్కిణ అడిగెను.

వెంటనే దేవు సంతోషముతో దక్కిణ చెల్లించెను. అతనిని బాబా లోపలకు దీసికొనిపోయి స్తంభము వద్ద కూర్చుండి .. “నా గుడ్డ పేలికలను నాకు దెలియకుండ దొంగిలించితివేల?” అనెను.

దేవు తనకు ఆ గుఢ్ఱపేలికలు గూర్చి తెలియదనెను. బాబా అతనిని వెదకుమనెను. అతడు వెదకెను. కానీ అచ్చట యేమియు దొరకలేదు. బాబా కోపగించి యిట్లునెను “ ఇక్కడ యింకెవ్వురు లేరు. నీ వొక్కడవే దొంగపు. ముసలితనమునే వెంద్రుకలు పండినప్పటికి ఇచ్చటకు దొంగిలించుటకు వచ్చితివా? ” అని కోపగించెను. బాబా మతి చెడిన వాని వలె తిట్టి కోపగించి చీవాట్లు పెట్టెను.

దేవు నిశ్శబ్దముగా కూర్చుండెను. దేవు తాను సటకా దెబ్బలు కూడా తినునేమో అనుకోనెను. ఒక గంట తరువాత బాబా అతనిని వాడాకు వెళ్ళుమనెను. దేవు అచ్చటికేగి జరిగినదంతయు జోగుకు, బాలకరామునకు తెలియజేసెను.

సాయంకాలమందరిని రమ్మని బాబా కబురు పంపెను. ముఖ్యముగా దేవును రమ్మనెను. “ నా మాటలు వృద్ధుని బాధించి యుండవచ్చును గాని, అతడు దొంగిలించుటచే నేనట్లు పలుకపలసి వచ్చే ” నని బాబా నుడివెను.

తిరిగి 12 రూపాయల దక్కిణ అడిగెను. దేవు రానిని వసూలు చేసి చెల్లించి సాష్టోంగ నమస్కారము చేసెను. బాబా ఇట్లనెను. “ ప్రతినిష్టయు కొంచెమైనను క్రమము తప్పక చదువుము. నేను నీకు జల్లారు సెల్లా నిచ్చుటకు ఇచట కూర్చుని యున్నాను. ఇతరుల వద్దకు పోయి దొంగిలించెదవేల? నీకు దొంగతనమునకు అలవాటు పడవలెనని యున్నదా? ”

బాబా మాటాలు ఏని దేవు సంతసించెను. బాబా తనను జ్ఞానేశ్వరిని ప్రారంభించుమని ఆజ్ఞాపించెననియు, తనకు కావలసినదేదో అది దొరికెననియు, అప్పటి నుండి తాను సులభముగా చదువగలననియు అనుకోనెను. తిరిగి బాబా పొదములకు సాష్టోంగ నమస్కారమైనర్చెను. తాను శరణు వేడెను. కనుక తన బిడ్డగా నెంచి, జ్ఞానేశ్వరి చదువుటలో తోడ్చుడవలసినదని బాబా ను వేడుకోనెను. పేలికలు దొంగిలించుట అన గానేమో దేవు అప్పుడు గ్రహించెను. బాలకరాముని ప్రశ్నించుటయే గుఢ్ఱపేలికలు దొంగిలించుట. బాబా కట్టి వైఖరి ఇష్టం లేదు. ఏ ప్రశ్నకేన సమాధానము ఇచ్చుటకు తామే సిద్ధముగా నుండిరి.

ఇతరులను అడుగుట బాబా కు ఇష్టం లేదు. అందుచే నతనిని బాధించి చీకాకు పెట్టెను. అదియునుగాక ఇతరుల నడుగకుండ బాబానే సర్వము అడిగి తెలిసికొనపలయుననియు, ఇతరులను ప్రశ్నించుట నిష్పుర్యాజనమనియు చెప్పేను.

దేవు ఆ తిట్లను పుప్పులు, ఆశీర్వాదములుగా భావించి సంతుష్టితో ఇంటికి పోయెను. ఆ సంగతి అంతటితో సమాప్తి కాలేదు. చదువుమని ఆజ్ఞాపించి ఊరుకొనలేదు.

ఒక సంవత్సరము లోపుగా బాబా దేవు వద్దకు వెళ్ళి వాని అభివృద్ధిని కనుగొనెను. 1914 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 2 వ తేదీ గురువారం ఉదయము బాబా స్వాప్నములో సాక్షాత్కారించి పై అంతస్తులో కూర్చుండి, “ జ్ఞానేశ్వరి బోధపడుచున్నదా, లేదా? ” యని యడిగెను. “ లేదు ” అని దేవు జవాబిచ్చెను.

బాబా : ఇంకా యెప్పుడు తెలిసికొనెదవు?

దేవు : కండ్ల తడి పెట్టుకొని ‘నీ కృపను వర్షింపనిదే పారాయణము చికాకుగానున్నది, బోధపడుట వాలా కష్టముగా నున్నది. నేను దీనిని నిశ్చయముగా చెప్పుచున్నాను’ అనెను.

బాబా : చదువునప్పుడు , నీవు తొందరపడుచున్నావు. నా ముందర చదువుము. నా సమక్షమున చదువుము.

దేవు : ఏమి చదువవలెను?

బాబా : ఆధ్యాత్మ చదువుము.

పుస్తకము తీసికొని వచ్చుటకు దేవు వెళ్ళాను. అంతలో మెలకువ వచ్చి కండ్లను తెరిచెను. ఈ దృశ్యము జూచిన పిమ్మట దేవుకెంత ఆనందము, సంతోషము కలిగెనో చదువరులే గ్రహింతురుగాక?

ఓం నమో శ్రీ సాయి నాథాయ

శాంతిః శాంతిః శాంతిః

నలుబది ఒకటవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

సాయిబాబా జీవిత చరిత్రము
నలుబది రెండవ అధ్యాయము
తొలిపలుకులు

గత అధ్యాయములో చెప్పిన కథలు, బాబా కృపయను కాంతిచే ఐహిక జీవిత మందలి భయము నెఱుల త్రోసివేయగలమే, మోక్షమునకు మార్గమునెట్లు తెలిసికొనగలమో మన కష్టములను సంతోషముగా నెట్లు మార్గములో చెప్పును. సద్గురుని పాదారవిందములను జ్ఞాప్తి యందుంచుకొనినచో మన కష్టములు నశించును. మరణము దాని నైజమును కోలోప్పేరును. ఐహిక దుఃఖములు నశించును. ఎవరయితే తమ క్షేమమును కోరెదరో వారు శ్రీ సాయి లీలను జాగ్రత్తగా వినవలెను. అది వారి మనస్సును పావనము చేయును.

ముందుగా సూచించుట

చదువరులింతవరకు బాబా జీవిత కథలను వింటిరి. ఇప్పుడు వారు మహా సమాధిని ఎట్లు పొందిరో వినెదరుగాక. 1918 సెప్టెంబరు 28వ తేదీన బాబాకు కొంచెము జ్యోరము తగిలెను. జ్యోరము రెండు మూడు దినములుండెను. కాని అటు తరువాత బాబా భోజనము మానెను. అందుచేత క్రమముగా బలహీనులైరి. 17వ రోజు అనగా 1918వ సంవత్సరము అక్కోబరు 15వ తేదీ మంగళవారము 2-30 గంటలకు బాబా భౌతిక శరీరము విడిచెను.

ఈ విషయమును రెండు సంవత్సరములకు ముందే బాబా సూచించెను. గాని, అది ఎవరికి బోధపడలేదు. అది ఇట్లు జరిగెను. విజయదశమి నాడు సాయంకాలము గ్రామములోని వారందరు సీమోల్లంఘున మొనర్చి తిరిగి వచ్చుచుండగా బాబా హాతాత్తుగా కోపోద్రిక్తులైరి.

సీమోల్లంఘున మనగా గ్రామపు సరిహద్దును దాటుట. బాబా తమ తలగుడ్డ, కథనీ లంగోటీ తీసి వానిని చించి ముందున్న ధునిలోనికి విసిరివైచిరి. దీని మూలముగా ధుని యొక్కవగా మండజోచ్చెను. ఆ కాంతిలో బాబా వింక్కిలి ప్రకాశించెను. బాబా అక్కడ దిగంబరుడై నిలిచి ఎర్గా మందుచున్న కండ్లతో బిగ్గరగా అరచెను. “ ఇప్పుడు సరిగా గమనించి నేను హిందువుడనో, మహామృదీయుడనో చెప్పుడు. ”

అచటనున్న ప్రతివాడు గడగడ వణికిపోయెను. బాబా వద్దకు పోవుటకెవ్వురును సాహసించలేకపోయిరి. కొంత సాపటికి భాగోజి శిందే (కుష్ఠ రోగభక్తుడు) దైర్యముతో దగ్గరకుబోయి లంగోటను గట్టి యిట్టానెను. “ బాబా సీమోల్లంఘునమునాడు ఇదంతయునేమి? ”

“ ఈ రోజు నా సీమో ల్లంఘునము ” అనుచు బాబా సటకాతో నేల్చై గొట్టెను.

బాబా రాత్రి 11 గంటల వరకు శాంతించ లేదు. ఆ రాత్రి చావడి ఉత్సవము జరుగునో లేదో యని అందరు సంశయించిరి. ఒక గంట తరువాత బాబా మామూలు స్థితికి వచ్చెను. ఎప్పుటి వలె దుస్తులు వేసికొని చావడి ఉత్సవమునకు తయారయ్యాను. ఈ విధముగా బాబా తాము దసరానాడు సమాధి చెందుదుమని సూచించిరిగాని అది ఎవరికి అర్థముకాలేదు. దిగువ వివరించిన ప్రకారము బాబా మరియుక సూచన గూడచేసిరి.

రామచంద్ర, తాత్యకోతే పాటీళ్ళ మరణము తప్పించుట

జది జరిగిన కొంతకాలము పిమ్మట రామచంద్ర పాటీలు తీవ్రముగా జబ్బు పడెను. అతడు చాల బాధపడెను. అన్ని చౌషధములు ఉపయోగించెనుగాని, అపి గుణమునివ్వేలేదు. నిరాశచెంది, చావుకు సిద్ధముగా నుండెను.

ఒకనాడు నడిరేయు బాబా అతని దిండువద్ద నిలిచెను. పాటీలు బాబా పాదములు పట్టుకొని “నేను నా జీవి తమ్ముపై ఆశలు వదులుకున్నాను. నేనెప్పుడు మరణించెదననో దయచేసి చెప్పుడు” అనెను. దాక్షిణ్యమూర్తి యగు బాబా “నీవాతురపడవద్దు, నీ చావు చీటి తీసివేసితిని. త్వరలో బాగుపడెదవు. కానీ, తాత్యకోతే పాటీలు గూర్చి సంశయించుచున్నాను. అతడు శక సంవత్సరం 1840 విజయదశమి నాడు (1918) మరణించుము. ఇది ఎవరికిని తెలియనీయకు; వానికి కూడా చెప్పవద్దు. చెప్పినచో మిక్కులి భయపడును” అనిరి.

రామచంద్ర దాదా జబ్బు కుదిరెను. కానీ అతడు తాత్య గూర్చి సంశయించుచుండెను. ఏలన బాబా మాటకు తిరుగులేదనియు కనుక రహస్యముగా నుంచెను. ఎవరికినీ తెలియనీయలేదు. కానీ బాలాషింపికి మాత్రము చెప్పేను. రామచంద్ర పాటీలు, బాలాషింపుయు, ఈ ఇరువురు మాత్రమే తాత్య గురించి భయపడుచుండిరి.

రామచంద్ర దాదా త్వరలో ప్రక్కనుండి లేచి నడవసాగెను. కాలము వేగముగా కదలిపోయెను. 1918 భాద్రపదము ముగిసెను. ఆశ్వయుజ మాసము సమీపించుచుండెను. బాబా మాట ప్రకారము తాత్య జబ్బు పడెను. మంచము పట్టేను.

అందుచే బాబా దర్శనమునకై రాలేకుండెను. బాబా కూడా జ్యోరములో నుండెను. తాత్యకు బాబా యందు పూర్తి విశ్వాసముండెను. శ్రీహరిని పూర్తిగా నమ్మియుండెను. దైవమే వారి రక్తకుడు. తాత్య రోగము అధికమయ్యేను. అతడు కదలలేకపోయెను, ఎల్లప్పుడు బాబానే స్కృంచుచుడెను.

బాబా పరిస్థితి కూడా క్షీపించెను. విజయదశమి సమీపించుచుండెను. రామచంద్ర దాదాయు, బాలాషింపియు తాత్య గూర్చి మిగుల భయపడిరి. వారి శరీరములు వణకజొచ్చెను. శరీరమంతయు చెమటలు బట్టేను.

బాబా నుడివిన ప్రకారము తాత్య చావు దగ్గరకు వచ్చేననుకొనిరి. విజయదశమి రానే వచ్చెను. తాత్య నాడి బల హీనమయ్యేను. త్వరలో ప్రాణము విడుచునని యనుకొనిరి. ఇంతలో గొప్ప వింత జరిగెను. తాత్య నిలచెను, అతని మరణము మార్పుకొన్నట్లు గనిపించెను.

బాబా తన ప్రాణమును తాత్య కోసమర్పించెను. జనులనుకొనిరి. బాబా ఎందుకిట్లు చేసెనో బాబా కే తెలియును. వారి కృత్యములు అగోచరములు. ఇవ్విధముగా బాబా తన సమాధిని సూచించెను. తన పేరుకు బదులు తాత్య లేదు తెలిపెను.

ఆ మరుసటి ఉదయము అనగా అక్కొబరు 16వ తేదీన పండరీపురములో దాసగణుకు బాబా స్వప్నమున సాక్షాత్కరించి యిట్లనిరి. “మనీదు కూలిపోయినది. వర్ధకులు నన్ను చాలా చీకాకు పెట్టిరి. కనుక ఆ స్థలమును వి

డిచి పెట్టినాను. ఈ సంగతి నీకు తెలియజేయటకై వచ్చినాను. వెంటనే అక్కడకు పొమ్ము. నన్న చాలినన్ని పుష్పములచే కప్పుము”:

శిరిడీ నుంచి వచ్చిన ఉత్తరము వలన కూడా దాసగణకి సంగతి దెలిసెను. అతడు వెంటనే శిష్యులతో శిరిడీకి చెరెను. భజనకీర్తన ప్రారంభించెను. బాబాను సమాధి చేయుటకు ముందురోజంతయు భగవన్నాము

స్వరణ చేసెను. భగవన్నాము స్వరణ చేయుచు ఒక చక్కని పుప్పుల హోరమును స్వాయముగా (గ్రుచ్చి) దానిని బాబా సమాధిపై వేసెను. బాబా పేరుతో అన్నదానము చేసెను.

లక్ష్మీబాయి శిందేకు దానము

దసరా లేదా విజయదశమి హిందుపులకు గొప్ప శుభసమయము. ఈ దినమున బాబా సమాధి చెందుటకు నిశ్చయించుకొనుట మిగుల సవ్యముగా నున్నది. కొన్ని దినముల నుండి వారు వ్యాధిగ్రస్తులుగా నుండిరి.

లోపల మాత్రమునపూర్ణ ఛైతన్యాలుగా నుండిరి. చివరి సమయమప్పుడు హరాత్తుగా ఎవరి సహాయము లేకుండా, లేచి కూర్చుండి మంచి స్థితిలో నున్నట్లు గనపడిరి. అపాయ స్థితి దాటినదని బాబా కోలుకొనుచుండెనని యందరనుకొనిరి. తాము త్వరలో సమాధి చెందెదమని బాబా కు తెలియును. కాను, లక్ష్మీబాయి శిందేకు కొంత ద్రవ్యమును దానము చేయ నిశ్చయించుకొనిరి.

బాబా సర్వజీవవ్యాపి

ఈ లక్ష్మీబాయి శిందే ధనవంతురాలు, సుగుణవతీ. రాత్రింబవళ్ళు ఆమె మసీదులో బాబా సేవ చేయుచుండెను. రాత్రి సమయమందు భక్త మహాళ్మిపతి, తాత్యా, లక్ష్మీబాయి శిందే తప్ప తదితరుటెవ్వురు మసీదులో కాలు పెట్టుట కాజ్జ లేకుండెను.

ఒకనాడు సాయంకాలము బాబా మసీదులో తాత్యాతో కూర్చొనియుండగా లక్ష్మీబాయి శిందే వచ్చి బాబా కు నమస్కరించెను.

బాబా ఇట్లనెను “ఓ లక్ష్మీ! నాకు చాలా ఆకలి వేయుచున్నది”.

వెంటనే ఆమె లేచి “కొంచెము సేపాగుము. నేను త్వరలో రొట్టెను దీనికొనివచ్చేదను” అని గ్రుకారము ఆమె త్వరగా రొట్టె, కూర తీసికొని వచ్చి బాబా ముందు పెట్టెను. దానిని అందుకొని ఒక కుక్కకు వేసెను. లక్ష్మీబాయి ఇట్టడిగెను.

“ఇది ఏమి బాబా! నేను పరుగెత్తుకొని పోయి నా చేతులారా నీ కొరకు రొట్టెను చేసితిని. నీవు దానిని కొంచెమ్మునైనను తినక కుక్కకు వేసితిని. అనవసరముగా నాకు శ్రమ కలుగజేసితిని.”

అందుకు బాబా ఇట్లు సమాధానమిచ్చెను “అనవసరముగా విచారించెదవేల? కుక్క ఆకలి దీర్ఘట నా ఆకలి దీర్ఘట వంటిది. కుక్కకు కూడా ఆత్మ గలదు. ప్రాణుల వేరు కావచ్చును. కాని అందరి ఆకలి ఒకటియే. కొందరు మాట్లాడగలరు. కొందరు మూగవలె, మాట్లాడలేరు.

ఎవరయితే ఆకలితో నున్న వారికి భోజనము పెట్టేదరో వారు నాకు అన్నం పెట్టినట్టే. దీనినే గొప్ప నీతిగా ఎరుగుము. ”

జది చాల చిన్న విషయముగాని, బాబా దాని వల్ల గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సత్యమును బోధించి, ఇతరుల కెట్టి బాధయు కలుగకుండా నిత్యజీవితములో దానిని ఆచరణలో చెట్టుట ఎటులో చూపించెను. ఆనాటి నుండి లక్ష్మీబాయి రొట్టె పాలు భక్తి ప్రేమతో తినుచుండిపాడు.

ఆమె బాబా భుక్త శేషమునే యెల్లప్పుడు తినుచుండెను. ఈ రొట్టె కథను విషయాంతరముగా భావించరాదు. దీనిని బట్టి బాబా సర్వ పుల యందు గలడని తెలిసికొనగలము. బాబా సర్వవ్యాపి, చాపు పుట్టుకలు లేనివారు, అమరులు.

బాబా లక్ష్మీబాయి సేవలను జ్ఞాపియందుంచుకొనిరి. ఆమెను మరచెదరెట్లు? బాబా తమ భౌతిక శరీరమును విడుచునప్పుడు, తన జేబులో చేయి పెట్టి యొకసారి 5 రూపాయలు, యింకొకసారి 4 రూపాయలు మొత్తం 9 రూపాయలు తీసి లక్ష్మీబాయికి యిచ్చిరి. ఈ సంఖ్య 21 వ ఆధ్యాయములోని నవవిధ భక్తులను తెలియజేయును. లేదా జది సిమోల్లంఘున సమయమున నిష్పు దక్కిణ

యనుకొనవచ్చును. లక్ష్మీబాయి శిందే ధనవంతురాలగుటచే నామెకు ధనమవసరము లేదు. కనుక బాబా ఆమెకు ముఖ్యముగా సవవిధ భక్తులను గూర్చి బోధించయండవచ్చును. భాగవతము ఏకాదశస్వంధము దశమాధ్యాయములో ఆరవ శ్లోకమున పూర్వార్థమున 5, ఉత్తరార్థమున 4 విథముల భక్తి చెప్పుబడియున్నది. బాబా యా ప్రకారముగ మొదట 5, తదుపరి 4 మొత్తము 9 రూపాయలు యిచ్చెను. ఒక తొమ్మిదే కాక తొమ్మిదికి ఎన్నో రెట్ల రూపాయలు లక్ష్మీబాయి చేతిమీదుగా వ్యయమయినవి. కాని బాబా యిచ్చిన ఈ తొమ్మిది రూపాయలనామె యెన్నటికి మరువదు.

మిక్కిలి జాగరుకత మరియు పూర్త చైతన్యము కలిగియుండు బాబా యవసాన కాలమందు కూడ తగిన జ్ఞాగ్రత్త పడెను. తన భక్తులపై గల ప్రేమానురాగాల యందు తగుల్గొనకుండునట్లు , వారందరిని లేచిపోమ్మనెను. కాకాసా పొఱు దీక్షిత్, బాపు సా పొఱు బుట్టే మొదలగు వారు మసీదునందు ఆందోళనతో బాబా ను గనిపెట్టుకొని యుండిరి. కాని బాబా వారిని వాడకు బోయి భోజనము చేసి రమ్మనెను. వారు బాబా ను విడువలేకుండిరి. బాబా మాటను జవదాటలేకుండిరి. మనస్సునందు యిష్టము లేనప్పుటికి వారు పోలేక పోలేక మసీదు విడిచిపోయిరి. బాబా స్థితి యపాయకరముగ నుండెనని వారికి దెలియును. కనుక వారు బాబా ను మరువకుండిరి. వాడు భోజనము కూర్చిండిరే కాని వారి మనసు ఎక్కుడనో బాబా పై నుండెను. వారు భోజనము పూర్తి చేయకమునుపే బాబా తమ భౌతిక శరీరమును విడిచెనని వార్త వచ్చెను.

భోజనములను విడిచి యందరు మసీదుకు పరుగెత్తిరి. లక్ష్మీబాయి తొడ్డపై బాబా ప్రాలి యుండెను. వారు నేలపై గాని తమ గద్దెపైగాని పడలేదు. తమ స్థలములో ప్రశాంతముగా గూర్చుండి ఏదో దానము చేయుచు శరీరము విడిచిరి. యోగులు శరీరము ధరించి యోదో పనిమీద భూలోకమునకు వత్తురు. అది నెరవేరిన పిమ్మట వారెంత నెమ్ముదిగాను సులభముగాను అవతరించిరో యంత శాంతముగా వెళ్లేదరు.

ఓ నమో శ్రీ సాయి నాథాయ
శాంతిః శాంతిః శాంతిః
నలుబది రెండవ అధ్యాయము
సంపూర్ణము.

సాయబాబా జీవిత చరిత్రము

43, 44 అధ్యాయములు

43 మరియు 44 అధ్యాయములు కూడా బాబా శరీర త్యాగము చేసిన కథనే వర్ణించుని కనుక వాటినొక చోట చేర్చుట జరిగినది.

ముందుగా సన్నాహము

పొందున్నలలో నెవ్వరైన మరణించుటకు సిద్ధముగా నున్నప్పుడు, మత గ్రంథములు చదివి వినిపించుట సాధారణాచారము. ఏలన ప్రపంచ విషయముల నుండి అతని మనస్సును మరలించి భగవద్వ్యాపయములందు లీనమొనర్చినచో నతడు మరణమును సహజముగను సులభముగాను పొందును. పరీక్షిన్నపోరాజు బ్రాహ్మణ బుషి బాలునిచే శపింపబడి, వారము రోజులలో చనిపోవుటకు సిద్ధముగ నున్నప్పుడు గొప్పయోగి యగు శక్తు భాగవత పురాణమును ఆ వారములో బోధించెను.

ఈ అభ్యాసము ఇప్పటికేని అలవాటులో నున్నది. చనిపోవుటకు సిద్ధముగా నున్నవారికి గీతా, భాగవతము మొదలగు గ్రంథములు చదివి వినిపించెదరు. కానీ బాబా యితరులకు అదర్చముగా నుండుటకు ఈ అలవాటును పాటించిరి.

త్వరలోనే దేహత్యాగము చేయుచున్నానని తెలియగనే వారు వజేయను నాతని బిలిచి రామ విజయముగు గ్రంథమును పారాయణ చేయుమనిరి. అతడు వారములో గ్రంథమునొకసారి పరించెను. తిరిగి దానిని చదువుమని బాబా యాజ్ఞాపింపగా అతడు రాత్రింబవళ్ళు చదివి దానిని మూడు దినములలో రెండవ పారాయణము పూర్తిచేసేను.

ఈ విధముగా 11 దినములు గడిచెను. అతడు తిరిగి 3 రోజులు చదివి అలసిపోయెను. బాబా అతనికి సెలవిచ్చి పొమ్మనెను. బాబా నెమ్ముదిగా నుండి ఆత్మానుసంధానములో మునిగి చివరి క్షణమునకయి ఎదురు చూచుచుండిరి.

రెండు మూడు దినముల ముందునుండి బాబా గ్రామము బయటకు పోవుట, బిక్షాటనము చేయుట మొదలగునని మాని మసీదులో కూర్చుండిరి. చివరివరకు బాబా చైతన్యముతో నుండి, అందరిని దైర్యముగా నుండునని సలహానిచ్చిరి. ఎవరెప్పుడు పోయెదరో ఎవరికి తెలియనీయలేదు. ప్రతిదినము నానాసా హెచు దీక్షితు, శ్రీమాన్ బుట్టేయు వారితో కలిసి మసీదులో భోజనము చేయుచుడెడివారు.

అనాడు (అక్టోబరు 15వ తారీఖు) హోరతి పిమ్మట వారిని వారివారి బసలకు బోయి భోజనము చేయుమనెను. అయినను కొంత మంది లక్ష్మీబాయి శిందే, భాగోజి శిందే, భాయాజి, లక్ష్మీన్ బాలాపింపి, నానాసా హెచు నిమోర్కుర్ యక్కడనే యుండిరి.

దిగువ మెట్ల మీద శ్యామూ కూర్చుని యుండెను. లక్ష్మీబాయి శిందేకు 9 రూపాయలను దానము చేసిన పిమ్మట, బాబా తనకాస్తలము (మసీదు) బాగులేదనియు, అందుచేత తనను రాతితో కట్టిన బుట్టే మేడలోనికి దీసికొని పోయిన నచట బాగుగా నుండుననియు చెప్పేను.

ఈ తుదిపలుకులాడుచు బాబా బాయాజీ శరీరమ్ముపై ఒరిగి ప్రాణములు విడిచెను. బాగోజి దీనిని కనిపెట్టేను. దిగువ కూర్చునియున్న నానాసాహేబు నిమోర్క్కర్ కు ఈ సంగతి చెప్పేను. నానాసాహేబు నీళ్ళు తెచ్చి బాబా నోటిలో పోసెను. అవి బయటకు వచ్చేను.

అతడు బిగ్గరగా ఓ దేవా! యని యరచెను. అంతలో బాబా కండ్లు తెరచి మెల్లగా ‘ఆహో’ యనెను. బాబా తన భౌతిక శరీరమును విడిచిపెట్టేనని తేలిపోయెను.

బాబా సమాధి చెందెనను సంగతి శిరిడీ గ్రామములో కార్చిచ్చువలె వ్యాపించెను. ప్రజలందరు స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు మసీదుకు పోయి ఏడ్చుసాగిరి. కొందరు బిగ్గరగా ఏడ్చిరి. కొందరు వీధులలో ఏడ్చుచుండిరి. కొందరు తెలివి తప్పి పడిరి. అందరి కండ్ల నుండి నీళ్ళు కాలువ వలె పారుచుండెను. అందరును విచారగ్రస్తులయిరి.

కొందరు సాయిబాబా చెప్పిన మాటలు జ్ఞాపకము చేసికొన మొదలిడిరి. మునుముందు ఎనిమిదేండ్ల బాలునిగా ప్రత్యక్షమయ్యేదనని బాబా తమ భక్తులతో చెప్పిరని ఒకరనిరి. ఇవి యోగీశ్వరుని వాక్కులు కనుక నెవ్వారును సందేహింప నక్కరలేదు. ఏలన కృష్ణావతారములో శ్రీ మహావిష్ణువీకార్యమే యొనర్చేను. సుందర శరీరముతో, ఆయుధములు గల చతుర్భుజములతో శ్రీ కృష్ణుడు దేవకే దేవికి కారాగారము ఎనిమిదేండ్ల బాలుడుగానే ప్రత్యక్షమయ్యేను.

ఆ యవతారము (సాయిబాబా) భక్తుల సుద్ధరించుటకై వచ్చినది. కనుక సంశయింప కారణమే మున్నది? యోగుల జాడలగమ్మగోచరములు. సాయిబాబాకు తమ భక్తులతోడి సంబంధ మీ యొక్క జన్మ తోడిదే కాదు, అది కడచిన డబ్బిది జన్మల సంబంధము.

జట్టి ప్రేమ బంధములు కల్గించిన యా మహారాజు (సాయిబాబా) ఎచటికో పర్యాటనకై పోయినట్లనిపించుట వలన వారు శీఘ్రముగానే తిరిగి వత్తురను దృఢ విశ్వాసము భక్తులకు గలదు.

బాబా శరీరమునెట్లు సమాధిచేయవలెనను విషయము గొప్ప సమస్య యాయెను. కొందరు మహామృదీయులు బాబా శరీరమును ఆరు బయట సమాధి చేయవలెనని చెప్పిరి.

కాని రామచంద్ర పాటీలు అను గ్రామ మునసబు గ్రామములోని వారందరికి నిశ్చితమైన దృఢ కంఠస్వరముతో “ఏ” యాలోచన మాకసమ్మతము. బాబా శరీరము రాతి వాడాలో పెట్టవలసినదే ” యనిరి.

బుధవారముదయము గ్రామములోని జ్యోతిషుడును, శ్యామాకు మేనమామయగు లక్ష్మీ మామ జోషికి బాబా స్వప్నములో గాన్నించి, చేయపటీలాగి యిట్టానెను. “త్వరగా తెఱ్ము. బాపుసాహేబు నేను మరణించిననుకొ

నుచున్నాడు. అందుచే నతడు రాదు. నీవు పూజచేసి, కాకడ హారతిని యిమ్ము.”

లక్ష్మణ మామ సనాతనాచార పరాయణుడయిన బ్రాహ్మణుడు. ప్రతి రోజు ఉదయము బాబా ను పూజించిన పిమ్మటనే తక్కిన దేవతలను పూజించుచుండెడివాడు. అతనికి బాబా యందు పూర్త భక్తి విశ్వాసములుండెను.

ఈ దృశ్యమును చూడగనే పూజా ద్రవ్యముల పళ్ళెమును చేత ధరించి మౌల్యీలు ఆటంక పరచుచున్నను పూజను హారతిని చేసి పోయెను. మిట్టమధ్యహ్నము బాపు సాహాబు జోగ్ పూజా ద్రవ్యములతో నందరితొ మామూలుగా వచ్చి మధ్యహ్న హారతిని నెరవేర్చును.

బాబా తుది పలుకులు గౌరవించి ప్రజలు వారి శరీరము వాడాలో నుంచ నిశ్చయిచి అచటి మధ్య భాగమును త్రవ్యాట ప్రారంభించిరి. మంగళవారము సాయంకాలము రాహాతా నుండి సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ వచ్చేను. ఇతరులు తక్కిన స్థలము నుండి వచ్చిరి. అందరు దానిని ఆమోదించిరి.

ఆ మరుసటి ఉదయము అమీర్ భాయి బొంబాయి నుండి వచ్చేను. కోపర్గాం నుండి మాములతదారు వచ్చేను. ప్రజలు భిన్నాభిప్రాయములతో నున్నట్లు తోచెను. కొందరు బాబా శరీరమును బయటనే సమాధి చేయవలెనని పట్టుబడ్డిరి.

కనుక, మాములతదారు ఎన్నిక ద్వారా నిశ్చయించవలెననెను. వాడా నుపయోగించుటకు రెండు రెట్ల కండి ఎక్కువ వోట్లు వచ్చేను. అయినప్పటికీ జిల్లా కలెక్టరుతో సంప్రదించవలెనని అతడనెను. కనుక నానా

సాహాబు దీక్షిత్ అహమద్ నగర్ పోవుటకు సిద్ధపడెను. ఈ లోపల బాబా ప్రేరణ వల్ల రెండవ పార్ట్ యొక్క మనసు మారెను. అందరు ఏకగ్రివముగా బాబా ను వాడాలో సమాధి చేయుటకంగీకరించిరి.

బుధవారము సాయంకాలము బాబా శరీరమును ఉత్సవముతో వాడాకు దీసికొనిపోయిరి. మురళీధర్ కొరకు కట్టిన చోట శాస్త్రోక్తముగా సమాధి చేసిరి. యథార్థముగా బాబా యే మురళీధరుడు. వాడా దేవాలయమయ్యేను. అది యొక పూజా మందిరమాయెను. అనేక మంది భక్తులచ్చుటకు బోయి శాంతి సౌఖ్యములు పొందుచున్నారు.

ఉత్తర క్రియలు బాలా సాహాబుభాటె, ఉపాసనీ బాబా నెరవేర్చిరి. ఉపాసనీ బాబా బాబా కు గొప్ప భక్తుడు.

ఈ సందర్భములో నోక విషయము గమనించవలెను. ప్రాణేసరు నార్జు కథనము ప్రకారం బాబా

శరీరము 36 గంటల గాలి సోకినప్పటికీ అది బిగిసిపోలేదు. అవయవములన్నియు సాగుచుండెను. వారి కఫనీ చింపకుండా సులభముగా దీయగలిగిరి.

జటుకరాయి విరుగుట

బాబా భూతిక శరీరము విడుచుటకు కొన్ని దినముల ముందు ఒక దుశ్శకున మయ్యేను. మసీదులో ఒక పాత

యిటుక యుండెను. బాబా దాన్నిపై చేయవేసి ఆనుకొని కూర్చుండువారు. రాత్రులందు దాన్నిపై ఆనుకొని ఆసనస్తులగుచుండిరి. అనేక సంవత్సరముల్లో గడచెను.

ఒక నాడు బాబా మసీదులో లేనప్పుడు, ఒక బాలుడు మసీదును శుభ్రపరచుచు, దానిని చేతితో పట్టుకొని యుండగా అది చేతి నుండి జారి క్రింద పడి రెండు ముక్కలయిపోయెను. ఈ సంగతి బాబా కు తెలియగనే వారు మిగుల చింతించి యిట్లని ఏడ్చిరి.

“జటుక కాదు, నా జీవితమునందు నాకెంత ప్రేమయో, దాని యుందు నాకంత ప్రేమ. ఈ రోజు అది నన్ను విడచినది.”

ఎవ్వరైన ఒక ప్రశ్న అడుగవచ్చును. “బాబా నీరీవియగు జటుక కోసమింత విచారపడనేల?”

అందులకు హౌమాండ్షపంతు జట్లు సమాధానమిచ్చేను. “యోగులు వారు ప్రజలతో కలసి మనలునప్పుడు ప్రజలవలె నటింతురు. వారు మనవలె బాహ్యమునకు నవ్వేదరు, ఆడెదరు, ఏడ్చేదరు. కాని లోపల వారు శుద్ధ చైతన్యలయి వారి కర్తవ్య విధుల నెరుగుదురు”.

72 గంటల సమాధి

జటుక విరుగుటకు 32 సంవత్సరములకు పూర్వమందు అనగా 1886 వ సంవత్సరములో బాబా సీమోల్లంఫునము చేయ ప్రయత్నించెను. ఒక మార్గశిర హౌర్మినాడు బాబా ఉబ్బసము వ్యాధితో మిక్కిలి బాధపడుచుండెను.

దానిని తప్పించుకొనుటకై బాబా తన ప్రాణమును పైకి దీసికొని పోయి సమాధిలో నుంచవలెననుకొని, భక్త మహాళ్మిపతితో నిట్టనిరి “నా శరీరమును మూడు రోజుల వరకు కాపాడుము. నేను తిరిగి వచ్చినట్లయిన సరే, లినియోడల నా శరీరము నెడురుగానున్న భాళీ స్థలములో పాతిపెట్టి గుర్తుగా రెండు జెండాలను పాతుము” అని స్థలమును జూపిరి.

జట్లనుచు రాత్రి 10 గంటలకు బాబా క్రింద కూలెను. వారి ఊపిరి నిలిచిపోయెను. వారి నాడి కూడా అడకుండెను. శరీరములో నుండి ప్రాణము పోయినట్లుండెను. ఊరివారందరచట చేరి న్యాయ విచారణ చేసి బాబా చూపిన స్థలములో సమాధి చేయుటకు నిశ్చయించిరి.

కాని మహాళ్మిపతి యడ్డగించెను. తన తోడ్డుపై బాబా శరీరము నుంచుకొని మూడు రోజులట్టే కాపాడుచు కూర్చుండెను. 3 దినముల పిమ్మట తెల్లవారు రుమామున 3గంటలకు బాబా శరీరములో ప్రాణమున్నట్లు గనిపించెను. ఊపిరి నారంభించెను. కడుపు కదలెను. కండ్లు తెరచెను. కాళ్ళు చేతులు సాగరీయుచు బాబా లేచెను.

దీనిని బట్టి చదువరులాలో చించిన విషయమేమన బాబా 3 మూరల శరీరమా లేక లోపలున్న యాత్మయా?

పంచ భూతాత్మకమగు శరీరము నాశనమగును. శరీరం శాశ్వతముగాని, లోనున్న ఆత్మ పరమ సత్యము, అమరము, శాశ్వతము. ఈ పుద్ధ సత్తాయే బ్రహ్మము. అదియే పంచేదియములను మనస్సును స్వాధీనమందుచుకొనునది, పరిపాలించునది. అదియే సాయి. అదియే ఈ జగత్తు నందు గల వస్తువులన్నిటి యందు వ్యాపించియున్నది.

అది లేని స్థలము లేదు. అది తాను సంకల్పించుకొనిన కార్యమును నెరవేర్చుటకు భౌతిక శరీరము వహించేను. దానిని నెరవేర్చిన పిమ్మట, శరీరమును విడిచేను. సాయి ఎల్లప్పుడు ఉండువారు. అట్లనే పూర్వము గాణ్ణాపురములో వెలసిన దత్తదేపుని అవతారమగు శ్రీ నరసింహ సరస్వతియు, వారు సమాధి చెందుట బాహ్యమునకే గాని, సమస్త చేతనా చేతనములందు గూడా నుండి వానిని నియమించువారును. పరిపాలించు వారును వారే.

ఈ విషయము ఇప్పటికిని సర్వస్య శరణాగతి చేసిన వారికిని మనస్సుార్థిగా భక్తితో పూజించువారికిని అనుభవనీయమయిన సంగతి.

ప్రస్తుతం బాబా రూపము చూడ వీలులేనప్పటికిని, మనము శిరిడి కి వెళ్ళినచో, వారి జీవిత మెత్తు పటము మ సీదులో నున్నది. దీనిని శ్యామారావు జయకర్ యను గొప్ప చిత్రకారుడును బాబా భక్తుడును ప్రాసి యున్నాడు.

భావుకుడు భక్తుడునైన ప్రేక్షకునికి ఈ పటము ఈ నాటికిని బాబాను భౌతిక శరీరము లేనప్పటికి వారక్కడనే కాక ప్రతి చోటున నిపసించుచు పూర్వము వలె తానే తమ భక్తులకు మేలు చేయుచున్నారు. బాబా వంటి యోగులు ఎన్నడు మరణించరు. వారు మానవులవలె గనిపించ నను నిజముగా వారే దైవము.

బాపు సాహెబు జోగోరి సన్యాసము

జోగు సన్యాసము పుచ్చుకొనిన కథతో హేమాండ్ పంతు ఈ అధ్యాయమును ముగించుచున్నాడు. సఖరాం హరి, వురఫ్ బాపు సాహెబు జోగ్ పునా నివాసియగు సుప్రసిద్ధ వారిగైరి విష్టు బువ జోగోరికి మామ. 1909వ సంవత్సరమున సర్కారు ఉద్యోగము నుండి విరమించిన తరువాత (P.W.D.Supervisor) భార్యతో శిరిడికి వచ్చి నిపసించుండెను.

వారికి సంతాసము లేకుండెను. భార్యభర్తలు బాబాను ప్రేమించి, బాబా సేవయందే కాలమంతయు గడుపుచుండిరి. మేఘుశ్యాముడు చనిపోయిన పిమ్మట, బాపుసాహెబు జోగ్ మసీదులోను, చావడిలోను కూడా బాబా మహా సమాధి పొందువరకు హారతి ఇచ్చుచుండెను.

అదియునుగాక ప్రతిరోజు సాంకేతికాలో జ్ఞానేశ్వరియు, ఏకనాథ భాగవతమును చదివి, వినవచ్చిన వారందరికి బోధించుండెను. అనేక సంవత్సరములు సేవ చేసిన పిమ్మట జోగ్, బాబాతో “నేనిన్నాళ్ళు నీ సేవ చేసితిని, నా మనస్సు ఇంకను శాంతము కాలేదు.

యోగుల్తో సహవాసము చేసినను నేను బాగు కాకుండుటకు కారణమేమి? ఎప్పుడు కట్టాక్కించెదవు?” అనెను. ఆ ప్రార్థన విని, బాబా “కొద్ది కాలములో నీ దుష్టర్మాల పలితము నశించును. నీ పాప పుణ్యములు భస్యమగును. ఎప్పుడు నీవభిమానమును పోగొట్టుకొని, మోహమును, రుచిని, జయించెదవో ఆటంకములన్నింటిని కడచెదవో, హృదయపూర్వకముగ భగవంతుని సేవించుచు సన్యాసము పుచ్ఛుకొనెదవో అప్పుడు నీవు ధన్యదహయేదవు” అనిరి.

కొద్ది కాలము పిమ్మట బాబా పలుకులు నిజమాయైను. అతని భార్యా చనిపోయైను. అతనికికొక అభిమాన వేందియు లేకుండుటచే నతడు స్వేచ్ఛాపర్మడై సన్యాసమును గ్రహించ తన జీవిత పరమావధిని పొందెను.

అమృత తుల్యమగు బాబా పలుకులు

దయాదాక్షిణమూర్తియగు సాయిబాబా పెక్క సారులు మసీదులో ఈ దిగువ మధుర వాక్యములు పలికిరి. “ఎవరయితే నన్ను ఎక్కువగా ప్రేమించెదరో వారు ఎల్లప్పుడు నన్ను దర్శించెదరు. నేను లేక ఈ జగత్తంతయు వానికి శూన్యము, నా కథలు తప్ప మరేమియు చెప్పుడు సదా నన్ను ధ్యానము చేయును. నా నామమునే యెల్లప్పుడు జపించుండును.

ఎప్పరైతే సర్వస్యశరణాగతి చేసి, నన్నే ధానింతురో వారికి నేను బుణ గ్రస్తుడను, వారికి మోక్షమునిచ్చి వారి బుణము దీర్ఘుకొనెదను. ఎవరికయితే నన్నే చింతించుచు నా గూర్చియే దీక్షతో నుందురో, ఎవరయితే నాకర్పించనిదే ఏమియు తినరో అట్టి వారిటై నేను ఆధారపడియుందును. కనుక నీవు గర్వము అహంకారము లేక్కమైనా లేకుండా, నీ హృదయములో నన్ను సర్వ శరణాగతి వేడవలెను.”

నేనగా నెపరు?

నేను అనగా నెవ్వరో సాయిబాబా ఎన్నోసార్లు బోధించెను.

వారిట్లనిరి. “ నన్ను వెదకుటకు నీవు దూరముగాని మరెచ్చటికిగాని పోనక్కరలేదు. నీ నామము నీ ఆకారము విడిచినచో నీలోనేగాక అన్ని జీవులలోను, చైతన్యము లేదా అంతరాత్మయని ఒకటి వుండును. అదే నేను. దీనిని నీవు గ్రహించి, నీలోనేగాక అన్నిటిలోను నన్ను చూడుము. దీనిని నీవభ్యసించిచో, సర్వవ్యాపకమనుభవించి నాలో ఖ్యము పొందెదవు”.

హేమాండ్పంతు చదువరులకు ప్రేమతో నమస్కరించి వేడుకొనదేమనగా వారు వినయ విధేయలతో దైవమును, భక్తులను ప్రేమింతురు గక!

బాబా పెక్కసారులు “ ఎవరయితే జతరులను నిందించుదురో వారు నన్ను హింసించిన వారగుదురు. ఎవరయితే బాధలనుభవించెదరో, ఉర్ధుకొందురో వారు నాకు ప్రీతి కూర్చెదరు” అని చెప్పితిరి గదా!

బాబా సర్వవస్తు జీవ సముదాయంలో నైక్యమై వున్నారు.

భక్తులకు నాలుగు ప్రక్కల నిలిచి సహాయ పడెదరు. సర్వజీవులను ప్రేమించుట తప్ప వారు మరేమియు కోరరు. ఇట్టి శుభమయిన పరిషుద్ధమైన అమృతము వారి పెదవులనుండి ప్రపించుచుండెను.

ఓం నమో శ్రీ సాయి నాథాయ

శాంతి: శాంతి: శాంతి:

43, 44 అధ్యాయములు సంపూర్ణము.